

International Conference

Artificial Intelligence (AI) in the Age of
Transformation: Opportunities and Challenges

May 13, 2025 @AAB College
Pristina, Republic of Kosovo

BOOK OF ABSTRACTS

Organized by: [AAB College](#), Prishtina, Kosovo

In partnership with:

University of New York Tirana

Department of Journalism and Communication, University of
Tirana

South East European University

Keynote Speaker:

Prof. Dr. Jürgen Rudolph, Director of Research & Learning
Innovation, Kaplan Higher Education Academy, Singapore

International Conference

Artificial Intelligence (AI) in the Age of
Transformation: Opportunities and Challenges

May 13, 2025 @AAB College
Pristina, Republic of Kosovo

BOOK OF ABSTRACTS

Organized by: [AAB College](#), Prishtina, Kosovo

In partnership with:

University of New York Tirana

Department of Journalism and Communication, University of
Tirana

South East European University

Keynote Speaker:

Prof. Dr. Jürgen Rudolph, Director of Research & Learning
Innovation, Kaplan Higher Education Academy, Singapore

Artificial Intelligence (AI) in the Age of Transformation: Opportunities and Challenges

The widespread adoption of digital technologies in everyday life marks a new chapter in the history of humanity (Floridi, 2023). As the most advanced technological development, Artificial Intelligence (AI) has permeated almost every sector, simultaneously facilitating and complicating human interactions within society. This includes changes in how we live and communicate (Yang et al., 2024), consume (Rust, 2020), and how organizations compete and create value (Güngör, 2020).

The integration of AI in media communication represents a revolutionary shift, enabling the automated production of vast amounts of information daily across multiple locations (Barrolleta & Sandoval-Martín, 2024). Businesses have also introduced non-human agents, such as AI, in consumer communications, raising concerns among academics studying business and economics (Davenport et al., 2020; Yang et al., 2024). Although laws and standards have progressed, the exact ways in which AI threatens human rights across various spheres of life remain unclear (Lane, 2023).

In politics and marketing, the launch of generative artificial intelligence (GAI) chatbots, coupled with the growing use of AI in strategic communications, has sparked ethical debates among practitioners and researchers. This development has also prompted actions by industry associations (Germinder & Capizzo, 2024) and enabled politics, populists, and demagogues who engage in politics even more to play with fox strategies (Fuller, 2018; Saliu, 2024).

Digital technologies also present new challenges, as they are often designed to be misleading, driven by commercial motives, or influenced by other inaccuracies (Swire-Thompson & Lazer, 2020). People are increasingly turning to ChatGPT as an advisor for health-related concerns, even though the information it provides has not been rigorously tested or proven to be reliable (Nutbeam, 2023).

AI has also revolutionized education by making machine-based thinking a practical reality (Looi, 2024). While it is not yet clear whether kindergarten teachers are empowered or hindered by children's use of ChatGPT (Su & Yang, 2023), it is evident that ChatGPT can often serve as an excellent math tutor (Taani & Alabidi, 2024). The challenges for educators are compounded by the difficulty in determining whether a student has completed homework independently or with the assistance of AI (Atlas, 2023; Shklarski & Ray, 2024). Thus, preparing for the labor market necessitates the integration of AI literacy and ethical decision-making skills, which balance technical expertise with critical thinking (Waring, 2024) in a rapidly evolving world where various professions, including those in higher education, face growing risks (Rudolph et al., 2023). In addition to the advantages and disadvantages, like any revolution, the Fourth Industrial Revolution (Floridi, 2014) raises concerns about the future of certain professions. Train and subway operators, plumbers, doctors, and others worry about the potential loss of their jobs (Harari, 2016). Nonetheless, the widespread use of technology has simultaneously facilitated the integration of society, culture, and technological advancements (Fuchs, 2009). AI, as the pinnacle of technological development, can be used ethically or unethically. However, we must strive for a harmonious coexistence between the natural environment and the digital technologies with which we interact, in order to create a better society and a healthier biosphere (Floridi, 2023). Therefore, the aim of this conference is to serve as an international scientific forum, bringing together researchers and professionals from various industries to address the current priorities and challenges of using AI in everyday life through an interdisciplinary approach. In this respect, we invite those interested to submit an abstract addressing the above issues and the following topics, but not limited to them:

- The Role of AI in Everyday Life
- Artificial Intelligence and the Media
- Business and AI

- Challenges and Misuse of Technologies
- AI and Ethics
- Privacy and Technology
- Technology, AI, and Human Rights
- AI in Healthcare
- Technology and AI: Challenges and the Future
- Education in the Era of AI and ChatGPT
- AI and Professional Training
- AI Competition in Professions
- AI and Security Challenges
- AI and Crime Prevention
- Technology, AI and mental health
- AI and Administration
- AI and Sport
- AI and Linguistics
- AI and Culture

KEYNOTE SPEAKER:

Prof. Dr. [Jürgen Rudolph](#), Director of Research & Learning Innovation,
Kaplan Higher Education Academy, Singapore

ORGANIZING COMMITTEE

Prof. Assoc. Dr. Hasan Saliu, AAB College
Prof. Ass. Dr. Venera Llunji, AAB College
Prof. Assoc. Dr. Ilir Kalemaj, University of New York Tirana
Prof. Ass. Dr. Mimoza Kamberi, AAB College
Deans of AAB College

SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. Ass. Dr. Fatime Arenliu, Qosaj, AAB College
Prof. Assoc. Dr. Besime Ziberi, AAB College
Prof. Assoc. Dr. Ilir Kalemaj, University of New York Tirana
Prof. Assoc. Dr. Iris Luarasi, University of Tirana
Dr. Rrapo Zguri, University of Tirana
Prof. Ass. Dr. Xhavit Islami, AAB College
Prof. Asst. Dr. Jusuf Qarkaxhija, AAB College
Prof. Dr. Azir Aliu, SEEU, Tetovo
Prof. Dr. Artan Luma, SEEU, Tetovo
Prof. Assoc. Dr. Hasan Saliu, AAB College

Table of Contents

Generative Artificial Intelligence in the Eyes of Polish Teachers – Opportunities, Challenges, and Concerns in Shaping the Education of the Future <i>Aleksandra Majkut & Łukasz Tomczyk</i>	15
Chinchilla Paper and Existential Risk <i>Enrico Beltrami</i>	16
The impact of Artificial Intelligence (AI) on the Accounting System in Multinational Corporations (MNCs) <i>Kanegishwari Mohana das</i>	17
Data Relations: The Precession of Simulacra and Reversal of Tekhnē in Contemporary Digital Capitalism <i>Cody Rooney</i>	18
A Call to Action: Feminist Against AI <i>Shizah Mangi</i>	19
Digital Intelligence Manifestation and Concealment: A New Problem-Solving Strategy <i>Li Jian</i>	20
In the Quest of Linguistic Preservation; AI- Assisted Indigenous Language App and West African Immigrant Communities in Catalonia Spain <i>Umoh Adetola Elizabeth, Awonaiya Titilayo Elizabeth, Akinade Olufemi Timothy</i>	21
AI, Deepfakes, and Security: Unpacking the New Digital Frontier of Terrorism <i>Ahmet Yiğitalp Tulga</i>	22
Risks and benefits of the use of artificial intelligence in the fight against crime. The XLAW prevention system and the "criminal hunting zones" <i>Alberto Pesce</i>	23
Philosophy with Robots <i>Anthony David Vernon</i>	24
Developing Methodologies for Integrating AI for the Tertiary Classroom and Corporate Training <i>Robert Michael Westbrook & Alexandra Zhreb</i>	25
Teachers' Perspectives on Education in the Era of AI and ChatGPT <i>Ana Gvaramadze</i>	26
Generative Poetry: Comparing the Artistic Capabilities of DeepSeek and ChatGPT	

<i>Chahra Beloufa</i>	27
Artificial intelligence and mental health	
<i>Afërdita Ahmeti, Gordana Stankovska</i>	28
The Rise of AI: Catalyst for Progress or Threat to Human Ingenuity	
<i>Pravat Ranjan Sethi</i>	29
Artificial Intelligence in Cryptocurrency: Enhancing Security and Tackling Fraud in the Digital Economy	
<i>Ramesh C Sharma</i>	30
AI-Manufactured Reality: Trump Deepfakes and the Visual Framing of Political Disinformation	
<i>Agron Vrangalla</i>	31
Artificial Intelligence and Political Communication (Risks of Information Manipulation and Disinformation)	
<i>Mariam Gabunia & Ana Jikia</i>	32
Challenges and misuse of technologies: IoT devices automating datasets generation	
<i>Arbër Parduzi</i>	33
AI In Mental Health: How Much Do We Trust AI-Generated Advice	
<i>Arvesa Studenica, Arlinda Gashi, Naim Telaku</i>	34
Big Revolution: Exploring the Transformative Role of AI in Education	
<i>Atdhetar Gara & Merita Pelaj</i>	35
How to Prepare for the Future and Artificial Intelligence: Students at Southeast European University	
<i>Basri Saliu</i>	36
Artificial Intelligence and the Right to Privacy: Navigating the Challenges of Online Surveillance and Data Sharing	
<i>Begüm Burak</i>	37
Artificial Intelligence in education: Excavating the Pros and Cons	
<i>Abel Enokola</i>	38
Postgraduate Students 'awareness and Attitudes Towards the Use of Artificial Intelligence in Learning	
<i>Ogirima Onivehu</i>	39
Artificial Intelligence, Globalization 4.0, and the Green Economy: Redefining Economic Growth in the Digital Age	

<i>Besime Ziberi</i>	40
AI-Based Optimization of Surface Roughness in Wood Band Sawing Using Polynomial Regression and Differential Evolution	
<i>Bujar Selimi, Anastasija Temelkova, Elena Jevtoska</i>	41
Digital Age Dilemmas: AI, Identity Crisis, and Hesse's Philosophical Insights	
<i>Divyanshi Sharma</i>	42
Education and the Digital Economy: Challenges and Opportunities in The Age of Ai and Technology	
<i>Duresa Kilaj & Aurela Berisha</i>	43
Reimagining Governance: Leveraging Artificial Intelligence to Transform Public Administration in the Digital Age	
<i>Enis Durguti & Vrullim Buja</i>	44
The Perception of Prospective Counsellors on the Use of Chatgpt in Learning	
<i>Esan Atinuke Abosede & Ayodele Obruche Loveth</i>	45
Legal Framework in AI Regulation: A Growing Challenge for EU	
<i>Flamur Ismaili</i>	46
Digital marketing and artificial intelligence influences consumer behavior: A Systematic Literature Review	
<i>Gentiana Mjaku</i>	47
Human and Artificial Intelligence Language Interpretive Flexibility: A Linguistic Analysis of Metaphors in Kazuo Ishiguro's "Klara and the Sun"	
<i>Gresa Shaqiri</i>	48
Artificial Intelligence and Social Media in Kosovo and the Impact on Politics	
<i>Jeton Kelmendi & Ilirjana Bajrami</i>	49
<i>Prospects and Challenges of Using Artificial Intelligence in Career Guidance and Counselling</i>	
<i>Joy Tolulope James</i>	50
Line-MP Architecture for Node Classification	
<i>Jusuf Qarkaxhija</i>	51
Bridging AI: Case Studies in a Professional Development Course at the University of Eswatini	
<i>Karen Ferreira-Meyers</i>	52
Artificial Intelligence and Ethics in Reorienting Human Rights in the Digital Era	
<i>Krenare Kastrati & Shkumbin Misini</i>	53

AI and its Impact on Education	
<i>Kujtim Ramadani</i>	54
Bone Fracture Detection Using Python	
<i>Lauresha Ramadani, Besarta Ahmeti, Florijeta Hulaj, Ersan Hamdiu</i>	55
Leveraging Machine Learning and AI for Data-Driven Marketing Decisions	
<i>Leart Saliu</i>	56
The Role of Artificial Intelligence in Shaping Learning Approaches Among College Students	
<i>Mimoza Kamberi & Saranda Shatri</i>	57
Artificial Intelligence and Rural India: Implication on Education and the Impact on Digital Divide	
<i>Mohammed Shafeer K P</i>	58
Decoding AI Perceptions: GAAIS, AI Anxiety, Personality traits and the Role of Digital Literacy	
<i>Naim Telaku, Shpend Voca, Arlinda Gashi, Norma Shala</i>	59
Analysis of Artificial Intelligence Functionalities in Fitness Applications	
<i>Nazim Myrtaj, Zenel Metaj, Diellza Kelmendi, Mimoza Shkodra</i>	60
From Automation to Innovation: The Impact of Generative AI on Information Systems	
<i>Nida Santuri Fishekqiu & Elida Hadro</i>	61
The Intersection of AI and GDPR: Compliance, Gaps, and Future Directions	
<i>Rilind Muharremi, Taulant Zeka, Kreshnik Salihu</i>	62
AI and Rural Indian Higher Education: Critical perspectives on Indian AI policy and education	
<i>Saayan Chattopadhyay</i>	63
AI-generated Deep Fakes, Nigeria 2023 democracy and Elections	
<i>Samuel Uwem</i>	64
Machine Learning Poisoning: How Attackers Can Manipulate AI Models for Malicious Purposes	
<i>Shahmeer Amir</i>	65
Business and artificial intelligence	
<i>Shpëtim Memishi</i>	66
The Impact of Artificial Intelligence on The Teaching-Learning Process, Case Study Schools in Prishtina	
<i>Valbona Krasniqi</i>	67

The Impact of AI on International Business Strategy	
<i>Vjollca V. Hasani & Shaip Bytyci</i>	68
The Effect of Artificial Intelligence on Human Resource Management: Workforce Implications and Ethical Issues	
<i>Khavit Islami & Enis Mulolli</i>	69
Artificial Intelligence in Public Administration - Opportunities and Implementation Challenges	
<i>Xhemazie Ibraimi</i>	70
Enhancing Speaking Competence in English Philology Profile: The Role of AI Tools in Higher Education	
<i>Zarrina Salieva</i>	71
The Role of Artificial Intelligence in Personalizing Workouts and Optimizing Performance in Fitness	
<i>Zenel Metaj, Nazim Myrtaj, Shkelzen Shala, Blerim Sylejmani, Arben Maliqi, Abedin Ibrahimi</i>	72
From Natural Language Processing to Large Language Models: Redefining Translation in the Age of AI	
<i>Afrim Hyseni</i>	73
Autori Algoritmik: Si Inteligjenca Artificiale po Transformon Kreativitetin në Film dhe Media	
<i>Ajmone Salihu</i>	74
Impakti i Inteligjencës Artificiale në Lehtësimin e Punëve në Mediat Sociale, Rast Studimi: Office Shoes, Kosovë	
<i>Ajshe Ismajli & Ali Ismajli</i>	75
Perceptimet e Studentëve të Kolegjit AAB mbi Përdorimin e ChatGPT në Arsimin e Lartë: Studim Rasti	
<i>Alberita Hylaj, Bletë Jerliu, Lirika Bërdynaj Syla</i>	76
Siguria e të Dhënave në Sistemet Operative që Përdorin Teknologjitë e reja si Ai Dhe IoT	
<i>Alketa Gashi, Ersan Hamdiu, Fehmi Hysenaj</i>	77
Ndërlidhja në mes të Nomofobisë dhe Varësisë nga Inteligjenca Artificiale	
<i>Ertan Basha & Armen Mustafa</i>	78
Qeverisja Elektronike	
<i>Arnesa Sahiti</i>	79

Roli i Inteligjencës Artificiale në Planifikimin e Buxhetit të shtetit të Kosovës <i>Bedri Hamza & Medain Hashani</i>	80
Përdorimi i Inteligjencës Artificiale për Zbulimin dhe Parandalimin e Sulmeve Kibernetike <i>Benita Sylejmani</i>	81
Sfidat e Bizneseve në Epokën e Inteligjencës Artificiale: Adaptimi, Etika dhe Konkurrenca <i>Blerta Haliti Baruti & Fjolla Trakaniqi</i>	82
Qeverisja dixhitale dhe roli i inteligjencës artificiale në transformimin e sektorit publik <i>Blinera Veliu</i>	83
Metodologjia e Transformimit Kreativ: Rasti i Anime-s së Krijuar me AI <i>Ertan Iliyaz</i>	84
Inteligjenca artificiale si motor i transformimit digjital në sektorin administrativ <i>Erza Lipa & Shkumbin Misini</i>	85
Ndikimi i përdorimit të kanaleve të ndryshme në marketingun dixhital: rasti i platformave të mediave sociale dhe marketingut me email <i>Etleva Namligjiu & Adelina Gashi</i>	86
Inteligjenca artificiale dhe ndikimi i saj në të drejtat e njeriut <i>Evanthi Suli & Irgena Dokollari</i>	87
Roli i Inteligjencës Artificiale në Sport <i>Fatmir Pireva & Fatbardh Ajoazi</i>	88
Aplikimi i inteligjencës artificiale në sistemin financiar: përfitimet dhe sfidat <i>Floriye Miftari & Nakije Kida</i>	89
Etika e medias dhe imazhet e krijuara nga media <i>Gazmend Abrashi & Xhevahire Izmaqi</i>	90
Inteligjenca artificiale dhe mediat në Kosovë <i>Gentrita Xhemajli</i>	91
Sfidat e bizneseve kosovare përballë revolucionit të inteligjencës artificiale <i>Hana Gashi Ahmeti</i>	92
Aplikimi i AI-së (inteligjencës artificiale) dhe IoT (internet of things) në përpunimin e gjuhës natyrale në shërbim të komunitetit <i>Laurik Helshani & Burim Berisha</i>	93

Roli i Teknologjisë në një domosdoshmëri për kalimin në sistem digjital dhe për të qëndruar konkurrues në treg	
<i>Liridon Buqa</i>	94
Përdorimi i inteligjencës artificiale në gazetarinë ekonomike: mundësitë dhe rreziqet	
<i>Loreta Axhami</i>	95
Aplikimi i Inteligjencës Artificiale në Ndërmarrjet e Vogla dhe të Mesme në Republikën e Kosovës	
<i>Lulzim Shabani</i>	96
Përdorimi i ChatGPT për Korrigjimin e Teksteve nga Gazetarët: Përfitimet, Kufizimet dhe Rreziqet	
<i>Marsela Shytia</i>	97
Inteligjenca Artificiale në Edukim	
<i>Mentor Rrustemaj</i>	98
Përparimet në inteligjencën artificiale dhe robotikë: ndikimi mbi produktivitetin dhe adoptimi i teknologjisë në SME-të e Ballkanit Perëndimor	
<i>Mimoza Maloku</i>	99
Fjalët e tepërta në masmedia dhe roli i teknologjisë digjitale në korrigjimin e gabimeve sintaksore	
<i>Naile Demiri & Bujar Tafa</i>	100
Gjuhësia përballë teknologjisë	
<i>Orjeta Dushi & Blerina Lera</i>	101
Transformimi i kontabilitetit përmes inteligjencës artificiale: rishikim sistematik i literaturës mbi rolin e edukimit dhe kërkesat e tregut të punës	
<i>Pranvera Dalloshi & Nderim Rexhepi</i>	102
Inteligjenca Artificiale dhe Politikat Publike në Kosovë: Mundësitë dhe Sfidat për Barazi Sociale	
<i>Pranvera Jusufi Imeri</i>	103
Literacia e inteligjencës artificiale në redaksitë mediatike shqiptare dhe sfida e aplikimit	
<i>Raimonda Nelku</i>	104
Dilemat etike në përdorimin e IA-së	
<i>Ridvan Emini</i>	105
Integrimi i Inteligjencës Artificiale në Strategjitë e Bizneseve Kosovare	

<i>Rrezarta Gashi</i>	106
Roli i inteligjencës artificiale në mbrojtjen e infrastrukturave kritike	
<i>Samir Jakupi</i>	107
Projekti Reconnected në Kosovë: aplikimi i IA përmes të mësuarit përforcues për shëndetin mendor	
<i>Sevim Mustafa, Naim Fanaj, Elona Krasniqi</i>	108
Ndikimi i marketingut digjital në sjelljen e konsumatorëve: roli i chatbot-eve, sponsorizimeve dhe influencuesve	
<i>Shqip Bytyçi, Vjollca Hasani, Gazmend Abrashi</i>	109
Integrimi i Inteligjencës Artificiale në Edukimin Fizikë	
<i>Shemsedin Vehapi & Besim Gashi</i>	110
Jetesa familjare në kohën e inteligjencës artificiale: ndërmjet komoditetit dhe sfida etike	
<i>Violeta Smajlaj</i>	111
Një analizë e shfrytëzimit të ChatGPT në lëndët Gjeometri deskriptive dhe Algjebër lineare	
<i>Vjollca Mustafa</i>	112
Aplikimi i teknologjisë Blockchain në ciklin e kontabilitetit dhe raportim financiar: mundësitë dhe sfidat	
<i>Ylber Prekazi</i>	113
Kufiri midis ndihmës dhe varësisë: përdorimi i ChatGPT nga gazetarët për korrigjimin e teksteve në Shqipëri	
<i>Danijela Barçi</i>	114
Zëvendësimi dixhital: a e rrezikon intelijenca artificiale fuqinë punëtore?	
<i>Ejona Hoxha</i>	115
ChatGPT: Psikologu i ri virtual në epokën e inteligjencës artificiale	
<i>Gurjola Tare</i>	116
Arsimi në epokën e AI dhe ChatGPT: Funksioni i tij, përfitimet praktike, sfidat dhe ndikimi afatgjatë që mund të ketë në sistemin arsimor	
<i>Klea Kapllani</i>	117
Roli i inteligjencës artificiale (AI) në transformimin e arsimit dhe medias sot: IA në shërbim apo në dëm të informimit dhe dijes?	
<i>Marjela Koka</i>	118

Solving the Puzzle of Speech Sounds in English Language: AI Prompts for
Improvement in Pronunciation

Natka Jankova Alagozovska119

Pse edukimi mediatik s'ka të bëjë me edukimin në marrëdhëniet publike?

Hasan Saliu.....120

Generative Artificial Intelligence in the Eyes of Polish Teachers - Opportunities, Challenges, and Concerns in Shaping the Education of the Future

Aleksandra Majkut

Łukasz Tomczyk

Jagiellonian University, Krakow, Poland

Email: majkutaleksandra6@gmail.com

Abstract

The integration of generative artificial intelligence (AI) in education is transforming perspectives, teaching methods, and the role of teachers in this process. This pilot study analyzes the perception of AI's role among primary and secondary school teachers in shaping the future of education. The aim of the study was to determine the level of acceptance of this technology, identify concerns, and highlight potential benefits stemming from its implementation in the didactic process. The study was conducted online through the distribution of an internet survey in Poland. The results indicate that teachers recognize AI's positive impact on education, particularly in terms of adapting educational materials to individual student needs, streamlining administrative tasks, and supporting children with special educational needs. The analysis of the results suggests that the effective implementation of AI in education requires not only the adaptation of curricular content but also appropriate teacher preparation for working with new technologies. Furthermore, the study reveals significant gaps in teacher readiness to work with AI-based tools. Many educators indicate that they lack adequate training and resources to effectively integrate AI into their teaching practices. The study findings may serve as valuable material for teachers and education policymakers, highlighting the need for further discussion on the effective use of artificial intelligence in teaching and learning.

Keywords: artificial intelligence, teachers, digital competencies, concerns related to AI, attitudes, usage intentions, EETAM, Poland.

Chinchilla Paper and Existential Risk

Enrico Beltramini

Notre Dame de Namur University, California, USA

Email: ebeltramini@yahoo.com

Abstract

This presentation explores the implications of the Chinchilla paper for the existential risks posed by superintelligent artificial intelligence (AI) and critically examines the declining prominence of this concern in current discussions. The Chinchilla paper, *Training Compute-Optimal Large Language Models* (2022), offers a pivotal perspective on reassessing the existential risks tied to advanced AI. Existential risk, within the realm of AI, pertains to the potential for highly advanced artificial general intelligence (AGI) to lead to human extinction or irreversible global catastrophe by exceeding human control and failing to align with human values. The Chinchilla paper shifts the focus of AI scaling from computational power and model size to the availability of high-quality, human-generated training data. It demonstrates that AI systems are not merely limited by computational resources but are fundamentally "data-limited". This insight has significant implications for the plausibility of superintelligent AI. If AGI's capabilities are intrinsically tied to the scope and quality of human-generated data, then its growth is bounded by the finite and imperfect nature of this resource. This limitation challenges the narrative of unchecked AI progression. The paper underscores that AI, even with increasing sophistication, remains deeply reliant on human-produced inputs, making the leap to AGI potentially less feasible than previously feared. By highlighting these natural boundaries, the Chinchilla paper provides a framework for mitigating existential risks by focusing on responsible system design and aligning AI development with manageable and transparent goals.

Keywords: AI; Chinchilla paper; existential risk; scaling.

The impact of Artificial Intelligence (AI) on the Accounting System in Multinational Corporations (MNCs)

Kanegishweri Mohana das

Aston Business School, Birmingham, UK

Email: kanegishweri86@gmail.com

Abstract

The evolution of Artificial intelligence has been drastically increasing globally in all sectors with the main intention of increasing productivity among employees such as easing the workload, increasing data accuracy and also visualisation to help aid with strategic decision making. This is an extreme case in the accounting industry as most of the sound decisions are based on the financial data and position of the company. With the help of AI, this objective has been achieved in many levels. However, there are some disadvantages when it comes to the implementation in the accounting systems especially in big systems such as the Enterprise Resource Planning systems where most of the accounting work is done through that system. ERP systems are the main source for the accounting departments in the firms where invoices are generated and sent to customers directly, costing of products are done and many other business activities where the system works on. Therefore, interface issues, system migration challenges, data integrity due to timing differences that reports that are produced in different time zones are crucial issues to be deep dived into. This study aims to examine the deficiencies in the systems and effectively address those challenges being faced by the MNCs. These informed deficiencies can help the management to be more careful on those areas that has been overlooked during the implementation stages and can avoid major problems in the future. Theoretical contribution: This research contributes to the evolution of AI on the accounting world with focus on Multinational Companies and help to mitigate the deficiencies.

Keywords: MNCs, system migration, deficiencies, ERP systems

Data Relations: The Precession of Simulacra and Reversal of Tekhnē in Contemporary Digital Capitalism

Cody Rooney

Communication and Culture, Toronto Metropolitan University, Canada

Email: cody.rooney@torontomu.ca

Abstract

This paper/film examines *data relations*, digital capitalism, and AI, arguing that human life is commodified and transformed into data for extraction. By theorizing data as capital, it contends that human-object and object-object interactions are absorbed into capitalist systems of value extraction. This process extends beyond economic structures, subsuming human social, cultural, and biological processes within a paradigm of datafication.

Baudrillard's *Precession of the Simulacrum* frames the analysis, revealing how social relations are mediated and ultimately engendered by data, producing a hyperreal simulacrum. The paper also engages Heidegger's concept of *tekhne*—the mode by which humans *bring forth* and *unconceal*—to argue a contemporary reversal of *tekhne*, wherein AI extracts human consciousness, reducing humanity to mere “standing reserve” for technological systems. Finally, it critiques the capitalist and colonialist ideologies underpinning this extractivist logic, examining how consent for data exploitation is manufactured and the profound consequences this shift has for the structure of social relations.

Keywords: digital capitalism, data commodification, data colonialism, simulacra, *tekhne*

A Call to Action: Feminist Against AI

Shizah Mangi

McGill University, Quebec, Canada

Email: shizah.mangi@mail.mcgill.ca

Abstract

This presentation covers the uptake in the issue of AI deepfake porn, addressing consent and privacy as well as the commodification of women's bodies and Google's response. It is a critique on the intersection between technology and gendered violence that often silences minorities when it should be used to empower them. The politics of power impact many companies' decisions on whether or not to protect their users, despite user safety constantly being falsely advertised. A study of feminist scholar Moya Bailey's "Misogynoir" with additional information from Kirsten Hawson in "Feminist Analysis of the Politics of Google Search," Audre Lorde's "Poetry is not a luxury," Safiya Umoja Noble's "Searching for Black Girls," and multiple works from Susanna Paasonen, this presentation calls for feminists and other members of marginalized groups to take a stand when it comes to online gendered and racialized violence perpetrated by AI. In exploring the ethics of AI and its security challenges, this presentation hopes to bring to light the dangers of such accessible, powerful technology and give a voice to minorities in need.

Keywords: Deepfakes, gendered violence, consent and privacy, intersectionality

Digital Intelligence Manifestation and Concealment: A New Problem-Solving Strategy

Li Jian

Central China Normal University, China

Email: systembeing@163.com

Abstract

The era of digital technology and artificial intelligence, collectively known as “digital intelligence” has come. The science and technology innovation strategy of human society is in the period of development opportunity in which “intelligence+” and “data+” are superimposed on each other on multiple levels. People's lifestyles are facing the thematic challenge of data science and intelligent science penetrating into all walks of life. Existing “digital intelligence” related research mainly focuses on the topics of equipment manufacturing, intelligent facilities, digital governance and virtual scenarios. Although these topics have to a certain extent promoted the intuitive intervention of “digital intelligence” in human society, there are fewer studies on the in-depth strategic thinking of “digital intelligence”. There are still limited cross-disciplinary studies exploring human society, digital governance, and artificial intelligence from the perspectives of philosophy, thinking, and cognition. To complement the exploration of how “digital intelligence” penetrates into human society, this study proposes a new problem-solving strategy-digital intelligence manifestation and concealment. It also explores the use of AI strategies to address the dilemma of digital governance manifestation and concealment.

Keywords: digital technology, artificial intelligence, manifestation and concealment, social governance

In the Quest of Linguistic Preservation; AI- Assisted Indigenous Language App and West African Immigrant Communities in Catalonia Spain

**Umoh Adetola Elizabeth¹,
Awonaiya Titilayo Elizabeth²
Akinade Olufemi Timothy³**

¹ University of Autonomous Barcelona, Spain

² Ecole Supérieure d'Administration, d'Economie, de Journalisme et des
métiers de l'Audiovisuel, Benin

³ Rockview University, Zambia

Email: titilayoelizabethawonaya@gmail.com

Abstract

Several language applications(apps) are being developed over time to expose enthusiastic learners to a large variety of African languages. Given this background, this paper examines how migrant families and children in Catalonia, Spain, utilize AI- AI-Assisted Indigenous Language App to learn and preserve West African languages and increase their ability in their country's indigenous languages. It examines to what extent AI learning apps strengthen or undermine West African languages. The paper is based on ethnographic research on, interviews and observation. The paper argues that Ubuntu African philosophy was a motivating factor triggering migrant families to learn African languages as a means of linguistic preservation abroad and improving African language spoken proficiency over time, particularly during migrant learners' teenage years. Nonetheless, the use of AI apps alters the original meanings of African words and phrases.

Keywords: immigrant, AI-Assisted, Indigenous Language App, Ubuntu African philosophy, migrant learners

AI, Deepfakes, and Security: Unpacking the New Digital Frontier of Terrorism

Ahmet Yiğitalp Tulga

National Chengchi University, Department of Diplomacy, Taiwan

Email: ahmettulga@hotmail.com

Abstract

The advancement of artificial intelligence (AI) and deepfake technology poses unprecedented challenges to global security, especially in the context of terrorism. Deepfakes—hyper-realistic, manipulated media created using AI—are emerging as powerful tools for terrorist organizations to amplify their agendas. This study explores how deepfakes are weaponized to erode trust, spread propaganda, and destabilize social and political systems. Following the Crocus City Hall attack in Moscow on March 26, 2024, a user accessed on the Islamic State of Iraq and Syria (ISIS) server on Rocket. Chat application and uploaded an AI-generated news video to the main discussion room. Similarly, in December 2024, a deepfake video allegedly depicting Yair Netanyahu, the son of Benjamin Netanyahu, being held captive by Hamas circulated online. The misuse of such technology is exacerbated by the widespread accessibility of deepfake tools and the rapid advancement of AI capabilities. This research emphasizes the urgent need for a proactive, multidisciplinary approach—incorporating technological innovation, policy development, and international collaboration—to mitigate the exploitation of deepfakes by terrorist groups. This study contributes to the expanding discourse on the intersection of AI, security, and global terrorism.

Keywords: artificial intelligence (AI), deepfakes, global security, terrorism and propaganda.

Risks and benefits of the use of artificial intelligence in the fight against crime. The XLAW prevention system and the "criminal hunting zones"

Alberto Pesce

Ecampus Telematic University, Italy

Email: alberto.pesce@uniecampus.it

Abstract

University Artificial intelligence (AI) is transforming public safety, in the prevention of crimes, thanks to the creation of crime mapping and the identification of hot-spots, hot spots where crimes are concentrated. However, there are risks, such as biases in algorithms and the possibility of discrimination, reflecting social inequalities and leading to increased surveillance in disadvantaged communities, exacerbating existing injustices and social tensions. The essay presents an analysis of the applications of criminal maps, but a central aspect of the essay will be the case study of the XLAW system, a crime mapping program, used for crime prevention in some Italian cities. The study will include interviews with privileged witnesses, security experts, academics, and law enforcement representatives. Crime mapping is a useful tool for scrutinizing high-crime urban areas, where a better presence of law enforcement is required. AI, such as the XLAW system, helps fight crime by identifying safe areas for criminals, ideal places to commit crimes. The essay will analyze the effectiveness of this program and the new socio-criminological theory of "hunting zones", also promoting critical reflection on the usefulness and ways of respecting human rights of these programs.

Keywords: hunting areas, urban criminology, AI, crime mapping, XLAW.

Philosophy with Robots

Anthony David Vernon

Miami Dade College, USA

Email: avernon@mdc.edu

Abstract

The integration of AI into philosophical work is not only inevitable but also offers the potential for expanding our understanding of key concepts. While there are ongoing questions to answer such as, “The question of how exactly tribalism distorts human-robot interaction remains vague” (Durt). Human and robot philosophical collaboration has already begun without us answering all the possible questions. Robots are already our philosophical colleague, “a robot named BINA48 successfully passed a class on the philosophy of love at Notre Dame de Namur University (NDNU), making her the first advanced robot to complete a college course” (Hess).

As we continue to develop and utilize large language models, philosophers should embrace the opportunity to explore new avenues of thought through collaboration with machines. Rather than viewing AI as a threat to human intellect or creativity, it can serve as an extension of these capacities, providing fresh perspectives and accelerating the process of philosophical inquiry. As with any tool, the value lies in how it is used, and the future of philosophy may be richer for the inclusion of AI. Whether or not this prospect is universally embraced, the existence of philosophy conducted with machines is already unfolding, shaping the discourse of tomorrow.

Keywords: AI, technology, techne, robophilosophy, large-language-models.

Developing Methodologies for Integrating AI for the Tertiary Classroom and Corporate Training

Robert Michael Westbrook

Alexandra Zhereb

Newton University, Czech Republic

Email: robert.westbrook@newton.university

Abstract

As artificial intelligence (AI) reshapes higher education, understanding how students and academics engage with these tools is critical. This ongoing study examines attitudes and usage patterns of AI at the tertiary level, based on surveys of university students and academic staff. Preliminary results indicate that students frequently use generative AI tools like ChatGPT for research, language support, and exam preparation. Many report academic benefits, though concerns persist about reduced engagement with course material and unclear academic integrity policies. A significant number express the need for clearer institutional guidelines on AI use. Academic staff show cautious openness toward AI, recognizing its potential while voicing concerns about its impact on critical thinking and originality. Most emphasize that AI should serve as a supplementary tool rather than a central instructional method. This study also aims to identify practical approaches for integrating AI into the classroom as an interactive learning tool. Early findings highlight the need for ethical, well-structured frameworks that balance innovation with academic rigor.

Keywords: Artificial Intelligence in Education; Generative AI; Higher Education Pedagogy; AI Integration; Student and Faculty Attitudes

Teachers' Perspectives on Education in the Era of AI and ChatGPT

Ana Gvaramadze

Tbilisi Humanitarian Teaching University, Georgia; Grigol Robakidze
University, Georgia

Email: ann.gvaramadze@gmail.com

Abstract

Artificial intelligence (AI) has gained significant attention in recent years for its potential to reshape the educational environment. As technologies swiftly progress, educators are faced with the challenge of incorporating AI into their teaching practices while addressing concerns around its ethical use and teaching efficacy. This research explores the integration of Artificial Intelligence (AI) tools, specifically ChatGPT, in education, focusing on their use by educators, perceived benefits, and challenges. As AI tools become more prevalent in classrooms, understanding how educators utilize these technologies is critical to harnessing their potential while addressing concerns. A survey of 100 educators was conducted to examine their experiences with AI, including its impact on lesson planning, student support, and administrative tasks. The study highlights the need for comprehensive professional development for teachers, the establishment of ethical guidelines, and the promotion of critical thinking and digital literacy skills among students. Additionally, the research provides insights into the future role of teachers in a world increasingly shaped by AI, with most respondents viewing AI as a tool to enhance their work rather than replace it. This research offers actionable recommendations for educators, policymakers, and AI developers, contributing to the responsible and effective integration of AI in education.

Keywords: AI, education, ChatGPT

Generative Poetry: Comparing the Artistic Capabilities of DeepSeek and ChatGPT

Chahra Beloufa

Arab Open University, Riyadh, Saudi Arabia

Email: c.beloufa@arabou.edu.sa

Abstract

The integration of artificial intelligence (AI) into creative domains has revolutionized the process of generating poetry. This paper compares two prominent AI tools – DeepSeek and ChatGPT – in terms of their ability to create poetic content. The comparison focuses on key attributes such as creativity, emotional depth, stylistic versatility, and adaptability. To conduct this comparison, we employ a multi-faceted methodology that includes both qualitative and quantitative approaches: Poetry Generation Analysis: We will generate poems from both DeepSeek and ChatGPT based on the same thematic prompts, examining the diversity of styles (e.g., free verse, sonnets, haikus), emotional tone, and linguistic complexity. This will allow for a direct comparison of how each AI interprets and expresses common themes. This will help determine how effectively each model can respond to varied creative needs. The results from these methods will provide a comprehensive comparison of the strengths and weaknesses of DeepSeek and ChatGPT in generating poetry. This study contributes to understanding how AI can be harnessed in the realm of creative writing, offering insights into their potential applications in education, literature, and digital media.

Keywords: AI, ChatGPT, deepSeek, generating poetry.

Artificial intelligence and mental health

Afërdita Ahmeti¹

Gordana Stankovska²

¹AAB College, Prishtina, Republic of Kosovo

²International Balkan University, Republic of North Macedonia

E-mail: gorstankovska@gmail.com

Abstract

Mental health is a multifaceted domain that demands interdisciplinary collaboration, particularly among psychiatry, psychology, and healthcare. The integration of artificial intelligence (AI) into mental healthcare has introduced promising innovations across various domains, including early detection of mental disorders, development of individualized treatment plans, virtual therapy, teletherapy advancements, and real-time monitoring. AI systems can analyze behavioral data, such as speech patterns and facial expressions to identify conditions like depression and anxiety, thereby facilitating timely intervention and personalized care. These technologies have the potential to increase the efficiency, accessibility, and precision of mental health services. However, critical challenges persist. Issues of data privacy, algorithmic bias, and the irreplaceable value of human empathy highlight the importance of cautious implementation. The success of AI applications in this field hinges on close collaboration between AI developers and mental health professionals to ensure ethical standards and patient-centered care are upheld. As AI continues to evolve, it is poised to play a transformative role in addressing the global mental health crisis. While not a replacement for human judgment and compassion, AI can serve as a powerful tool to support mental health professionals and improve outcomes for individuals in need.

Keywords: artificial intelligence, mental health, early intervention assessment, accessibility.

The Rise of AI: Catalyst for Progress or Threat to Human Ingenuity

Pravat Ranjan Sethi

Central University of Himachal Pradesh, India

Email: spravatjnu@gmail.com

Abstract

Artificial Intelligence (AI) is revolutionizing industries, reshaping economies, and transforming human interactions. While AI has emerged as a powerful catalyst for progress, it also raises concerns about its impact on human creativity, ethics, and employment. This study explores the dual nature of AI its potential to enhance human ingenuity and the risks it poses to intellectual and societal evolution. Drawing insights from *Superintelligence: Paths, Dangers, Strategies* by Nick Bostrom, *Human Compatible: Artificial Intelligence and the Problem of Control* by Stuart Russell, and *The Age of Em* by Robin Hanson, this study examines AI's implications for innovation, job displacement, and ethical dilemmas. AI-driven automation can boost efficiency, but its ability to replicate creative problem-solving and decision-making challenges traditional notions of human uniqueness. The paper further explores whether AI complements human creativity or diminishes it, referencing *The Creativity Code* by Marcus du Sautoy. By analysing AI's role in scientific advancements, art, and decision-making, this study aims to provide a balanced perspective on whether AI is a tool for progress or a threat to human ingenuity. As AI continues to evolve, the need for responsible governance and ethical considerations becomes crucial to ensure a future where technology enhances rather than undermines human potential.

Keywords: artificial intelligence (AI), human ingenuity, automation, ethics, creativity.

Artificial Intelligence in Cryptocurrency: Enhancing Security and Tackling Fraud in the Digital Economy

Ramesh C Sharma

Dr B R Ambedkar University Delhi, New Delhi, India

Email: rc_sharma@yahoo.com

Abstract

As cryptocurrencies gain mainstream traction and Bitcoin crosses the \$100K mark, the digital economy is witnessing an unprecedented surge in investment opportunities. However, with this rise comes an increase in fraudulent schemes, hacking incidents, and financial crimes. Artificial Intelligence (AI) is playing a transformative role in securing cryptocurrency transactions, identifying fraudulent patterns, and mitigating risks in decentralized finance (DeFi). From AI-powered fraud detection algorithms to blockchain-integrated machine learning models, AI is revolutionizing financial security by predicting, detecting, and preventing illicit activities in real time. This paper explores the dual impact of AI in the lucrative world of crypto—enhancing transaction security while combatting the dark world of cyber fraud. The study also examines the ethical implications of AI-driven surveillance and the future of AI-powered risk management in digital finance.

Keywords: AI security, Blockchain, Cryptocurrency, Fraud detection, Risk management

AI-Manufactured Reality: Trump Deepfakes and the Visual Framing of Political Disinformation

Agron Vrangalla

Mother Teresa University, North Macedonia

Email: agron.vrangalla@unt.edu.mk

Abstract

The spread and massification of AI generated content, along with strong emotions, has also brought unprecedented risks to the overall media landscape and public opinion. This analysis addresses the phenomenon of the increase in fake videos, which mainly contain political moments and figures, as well as the impact that these videos can have on certain layers of online audiences. As sample of the study was taken an inductive segment related to US President Donald Trump and the fake videos that were produced at his expense from January to March 2025. The greater the complexity of deep fake manipulations, the greater the risks to public trust and democratic forces. Through an in-depth analysis of visual framing, it is seen how these deep fakes use certain visual cues, context, and emotional stimuli to appear as trusted as possible to the public opinion. The findings have worrying implications, especially for the public with low media literacy, which is unable to critically evaluate such content. This study contributes to the growing discussion about digital media literacy, as well as the urgent need for multifaceted solutions: technological, social and pedagogical, to address the threat posed by deep fakes.

Keywords: deep fakes, AI, disinformation, public opinion, media literacy

Artificial Intelligence and Political Communication (Risks of Information Manipulation and Disinformation)

Mariam Gabunia

Ana Jikia

Akaki Tsereteli State University, Georgia

Email: ana.jikia@atsu.edu.ge/ana.jikia@ciu.edu.ge

Abstract

In today's world, strategic communication on political issues has become more important than ever. The rapid development of modern technologies and the integration of artificial intelligence (AI) have fundamentally changed the field of political strategic communication, creating new opportunities and challenges. Although AI technologies (data analysis, algorithmic systems and automated processes) contribute to the targeted dissemination of information and audience engagement in political communication, along with these opportunities, the risks of information manipulation and the spread of disinformation are increasing. In the article, we will review how political actors use AI to develop and disseminate political messages, emotional manipulation and the creation of false information. The emphasis will be on ethical challenges, data security, the sustainability of democratic processes and its impact on the political security of the state. We will attempt to analyze the role of AI in modern political communication, discussing its advantages, challenges, and ethical considerations, which will be important in strengthening democratic processes and helping to resolve existing problems in terms of protecting the information environment.

Keywords: artificial intelligence (AI), political communication, disinformation, manipulation, political security.

Challenges and misuse of technologies: IoT devices automating datasets generation

Arbër Parduži

AAB College, Prishtina, Republic of Kosova

Email: arber.parduzi@universitetiaab.com

Abstract

The increase in performance and processing power has given IoT devices a significant market share, often being the first choice in automating what otherwise proved to be repetitive tasks. IoT devices used to automate generating image datasets serve as quantitative devices, focusing on gathering large amounts of data, primarily assisting the researcher. However, the high potential of misuse raises challenges and ethical concerns such as unauthorized visual data gathering. The goal of this study is to use both quantitative and qualitative methods to filter through datasets in order to determine the parameters relevant to answering our research question, which is: At what point of research will such device prove misuse? In this study we analyze the camera sensors and capabilities, the optimal visual range and the capacity of the ML Model to reliably operate within the device while still ensuring optimal and ethical use. We conclude that restricting potential sensors, distance of capturing, field of view, reducing the quality of the images while still maintaining ML model accuracy mitigate the issues researchers face using the IoT device on the field.

Keywords: IoT, device, datasets, misuses, machine learning.

Ai In Mental Health: How Much Do We Trust Ai-Generated Advice

Arvesa Studenica¹

Arlinda Gashi^{1 2}

Naim Telaku¹

¹ AAB College, Prishtina, Republic of Kosovo

² Paris Lodron University of Salzburg, Salzburg, Austria

Email: arlindagashi6.gashi@universitetiaab.com

Abstract

The increasing integration of artificial intelligence (AI) into mental health services has raised important questions about trust and decision-making as individuals evaluate AI-generated advice. While AI-driven platforms offer accessible mental health support, users' trust in AI health-related advice remains inconsistent. This study uses a within-subjects experimental design to examine how AI-generated advice affects decision making and trust in mental health contexts. Trust is defined as the perceived credibility, reliability, and usefulness of advice, while decision-making refers to the evaluation and selection process between AI-generated and expert-generated advice. Participants will be presented with mental health problems and choose between two pieces of advice, with conditions varying based on whether the advice is accurately labeled, mislabeled, or unlabeled. Reaction times and confidence ratings will be analyzed to explore the cognitive effort and certainty underlying these decisions. By examining how labeling affects decision speed, confidence, and trust, this study aims to provide insights for optimizing AI-based mental health tools. Data collection is currently underway. We believe that the results will contribute to a better understanding of how AI-generated advice can be effectively integrated into mental health decision making.

Keywords: artificial intelligence, mental health services, AI-generated advice.

Big Revolution: Exploring the Transformative Role of AI in Education

Atdhetar Gara¹

Merita Pelaj²

¹Pjeter Budi College, Prishtina, Republic of Kosova

²Institute for Science and Technology "INSI", Pristina, Republic of Kosova

Email: meritap39@gmail.com

Abstract

This paper investigates the utilization of artificial intelligence (AI) in higher education among students in Kosovo, focusing specifically on the frequency of AI usage, students' perceptions, and the implications of AI integration in education. The purpose of this research is to examine the extent to which AI, particularly chatbots like ChatGPT, is employed by students, identify reasons for its usage, and assess its impact on learning experiences and knowledge creation. The methodology employed is quantitative, utilizing primary data collected through a self-administered questionnaire survey distributed to 316 students selected randomly from both rural and urban areas. The data were analyzed using appropriate reliability tests, and indices were developed based on the questionnaire questions. The key findings indicate a generally positive attitude towards AI's potential to enhance learning experiences, with a majority of respondents expressing optimism about its benefits and its significant impact on the future of education delivery. However, concerns regarding data privacy and security when using AI-driven educational tools were also evident among respondents. The most widely used chatbot among students was ChatGPT, highlighting its popularity and efficacy as an AI-driven educational tool in Kosovo. The implications of these findings emphasize the importance of addressing data privacy concerns, fostering collaboration between stakeholders, and leveraging AI technologies effectively to enhance learning outcomes and prepare students for the digital age.

Keywords: Artificial Intelligence, Education, Higher Education, Chatbots, Kosovo.

How to Prepare for the Future and Artificial Intelligence: Students at Southeast European University

Basri Saliu

Southeast European University, North Macedonia

Email: b.saliu@seeu.edu.mk

Abstract

Between two extreme opposing views on artificial intelligence – the utopian, which sees it as a tool that will empower people, and the destructive, which fears technological progress will replace humans in the workplace – the most reasonable position is that artificial intelligence (AI) cannot be ignored. However, its use and application must be cautious, supervised, and transparent. To explore unique perspectives on this issue, we conducted a small study with students. We asked questions assessing their awareness and attitudes towards AI in general, and specifically in relation to the job market and education. This study analyzes and presents students' views on AI within the educational setting, focusing on its current and future influence. A questionnaire consisting of eight questions was prepared for this purpose, and three student groups participated, totaling 50 students. Participants were asked to answer the questions based on their personal experiences, with three options provided for each question.

Keywords: Artificial Intelligence, technological progress, job market, educational setting

Artificial Intelligence and the Right to Privacy: Navigating the Challenges of Online Surveillance and Data Sharing

Begüm Burak

Independent researcher & MESA Global Academy, Washington, USA

Email: begumburak1984@gmail.com

Abstract

Artificial Intelligence (AI) is transforming various aspects of life, but its implications for human rights – particularly the right to privacy, as enshrined in Article 17 of the International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR) – raise serious concerns. The widespread use of AI-powered surveillance systems and data-driven decision-making has intensified the challenges of safeguarding personal information. Two major issues in this domain are online surveillance and the sharing of data with third parties often without consent. Governments and private entities increasingly rely on AI technology to monitor (digital) activities and this raises fears of mass surveillance and the erosion of freedoms. Furthermore, AI-driven data collection practices enable corporations to use personal information, frequently leading to privacy breaches and potential discrimination. As AI continues to evolve, ensuring that its development and deployment align with fundamental human rights protection is imperative. Strengthening legal frameworks, enhancing transparency, and enforcing ethical AI practices are key steps toward mitigating the risks posed by AI to the right to privacy.

Keywords: Artificial Intelligence, Right to Privacy, Online Surveillance, Data Sharing, Human Rights

Artificial Intelligence in education: Excavating the Pros and Cons

Abel Enokola

Federal College of Education, Ofeme-Ohuhu, Nigeria.

Email: abelenokela2020@gmail.com

Abstract

The 21st century presents unprecedented technological stride with the (r) evolution of artificial intelligence (AI). AI can shape learning outcomes and foster self-paced and collaborative learning. The role of artificial intelligence in teaching and learning processes has enhanced educational universalization, making distance between the teacher and learners not to be a challenge anymore. AI technologies such as ChatGPT, Google, and Writing AI hold transforming trends and predictable impacts on creative learning and problem-solving skills in the years to come. Thus, AI seems to be forward-looking towards creating learning transitions that can bring more interconnectivity that can promote global benefits. However, with all these promises AI holds for creative learning and critical thinking, there seems to be a handful of perils that are also looming as AI continues to have stronger presence in teaching and learning contexts. Issues related to algorithmic bias and data security continue to pose threats to the outstanding popularity AI enjoys today. AI disruptive tendencies should be carefully excavated and examined to enhance innovations that can address its perceived shortcomings. Considering the above points, this presentation aims to explore the pros and cons of AI of the educational landscape. The presentation is hoped to be done online.

Keywords: AI, AI pros, AI cons, education

Postgraduate Students 'awareness and Attitudes Towards the Use of Artificial Intelligence in Learning

Ogirima Onivehu

Department of Educational Foundations (With Educational Psychology)

University of Lagos, Nigeria

Email: adamsonivehu@gmail.com

Abstract

Artificial Intelligence tools have played an integral role in the learning process of many postgraduate students in recent years. Therefore, this study examined postgraduate students' awareness and attitudes towards the use of Artificial Intelligence tools for learning in the University of Lagos. The study adopted the descriptive survey method, and a researcher-designed questionnaire entitled "Postgraduate Students' Awareness and Attitudes towards the Use of Artificial Intelligence for Learning (PSAAUAIL)" was the instrument used for data collection. A total of Two Hundred and Two (195) postgraduate students were selected as respondents. The analysis of the data collected was done using both descriptive and inferential statistics of percentage, mean ranking, t-test, and Analysis of Variance (ANOVA). The findings of the study indicated that postgraduate students had positive and high perception and attitude towards use of Artificial Intelligence tools for learning in the University of Lagos. Additionally, there was no significant difference in postgraduate students' perception and attitude towards the use of Artificial Intelligence tools for learning based on gender and academic level. The implications of the findings for the teaching-learning process in the University of Lagos were discussed and relevant recommendations were proffered.

Keywords: Postgraduate Students, Awareness, Attitude, Use, Artificial Intelligence

Artificial Intelligence, Globalization 4.0, and the Green Economy: Redefining Economic Growth in the Digital Age

Besime Ziberi

AAB College, Prishtina, Republic of Kosova

E- mail: besime.ziberi@universitetiaab.com

Abstract

Globalization 4.0 is transforming the global economy through advanced technologies, where Artificial Intelligence (AI) and the green economy play key roles. With artificial intelligence (AI) and the green economy at the leading edge, globalization 4.0 is revolutionizing the world economy through cutting-edge technologies. AI is boosting automation, enhanced data analytics, and operational efficiency while changing markets, supply networks, and industrial processes. Examining how the technological revolution is creating new opportunities for economic growth while simultaneously posing new labor force and economic inequality concerns in Western Balkan nations is the main goal of this study. In the meanwhile, overcoming the climate problem will inevitably require a shift to a green economy. An integrated methodological approach is used in this study to examine how the green economy, globalization 4.0, and artificial intelligence (AI) are related to the economic growth of Western Balkan countries. The study employs the Fixed Effect (FE), Random Effect (RE), and GMM estimators and uses panel data from the World Bank Indicators for the years 2000–2025. The econometric model emphasizes how policies related to the Green Economy, Globalization 4.0, and Artificial Intelligence (AI) have a major impact on economic growth in the Western Balkans. It implies that sustainable growth can be accelerated by encouraging the use of AI, boosting investments in renewable energy, and attracting foreign direct investments (FDI). Building a trained workforce that can adjust to technological advancements also requires bolstering innovation and education systems. For long-term success, policymakers should concentrate on developing a well-rounded strategy that combines AI, and economic growth policies with green transition.

Keywords: Artificial Intelligence, Green Economy, Globalization 4.0, Western Balkan

AI-Based Optimization of Surface Roughness in Wood Band Sawing Using Polynomial Regression and Differential Evolution

Bujar Selimi

Anastasija Temelkova

Elena Jevtoska

AAB College, Prishtina, Republic of Kosova
University "Ss. Cyril and Methodius", North Macedonia
Email: bujar.selimi@aab-edu.net

Abstract

This study presents an artificial intelligence-assisted optimization framework for minimizing surface roughness ($R_{\max}$) in wood band sawing. A third-order Polynomial Regression Model (PRM-3) was developed and trained on experimentally collected data obtained under varied cutting conditions, including angle, height, and feed rate. To ensure robust generalization, configurations with a 60° cutting angle were deliberately excluded from training and used solely for out-of-sample validation. PRM-3 was integrated with the Differential Evolution (DE) algorithm to identify optimal process configurations. For comparative purposes, a Gaussian Process Regression (GPR) model was also implemented to evaluate the relative generalization capability. Results confirmed the superior performance of PRM-3 in terms of accuracy, stability, and generalization, compared to GPR, demonstrating high potential for deployment in intelligent wood machining applications. The proposed framework represents a valuable integration of interpretable modeling and automated optimization for surface quality control in industrial settings.

Keywords: surface roughness, wood band sawing, artificial intelligence, polynomial regression, optimization

Digital Age Dilemmas: AI, Identity Crisis, and Hesse's Philosophical Insights

Divyanshi Sharma

Shri Guru Ram Rai University, Dehradun, India

Email: divyanshisharma9456@gmail.com

Abstract

The rapid advancement of Artificial Intelligence (AI) has reshaped human identity, communication, and existential concerns, echoing the psychological and philosophical dilemmas explored in Hermann Hesse's works. As AI blurs the lines between human consciousness and machine intelligence, individuals face an identity crisis, struggling to define selfhood in a digitalized world. Hesse's novels, such as *Steppenwolf* and *Siddhartha*, grapple with self-discovery, duality, and the search for meaning—concerns that resonate deeply with today's AI-driven reality. This paper examines how Hesse's exploration of fragmented identities, spiritual awakening, and the struggle for authenticity can offer profound insights into contemporary anxieties surrounding AI and human agency. By drawing parallels between Hesse's literary themes and the philosophical questions posed by AI, this study seeks to provide a nuanced understanding of the evolving relationship between technology and the human psyche. In doing so, it bridges literary analysis with digital-age concerns, offering a fresh perspective on how individuals navigate the complexities of selfhood in an era of artificial intelligence.

Keywords: AI and identity crisis, Hermann Hesse, digital age philosophy, existentialism, self-discovery

Education and the Digital Economy: Challenges and Opportunities in The Age of Ai And Technology

Duresa Kilaj¹

Aurela Berisha²

¹University "Haxhi Zeka" Peja, Kosova

²University of Tetovo, North Macedonia

Email: baurela0@gmail.com

Abstract

This paper aims to analyze the challenges and opportunities arising from the interaction between education and the digital economy, emphasizing the impact of advanced technologies such as AI and other innovations in the respective sectors. Numerous predictions today indicate that AI is facilitating increased access and improving the efficiency of educational processes. While such developments bring new challenges, such as the digital divide and the need for new knowledge, as well as concerns related to the use of AI in decision-making. The digital economy, powered by technologies like automation, blockchain, and e-commerce, offers great opportunities for economic growth and the creation of new jobs. However, at the same time, it also poses a risk to traditional job losses and the disruption of old structures. For the realization of this paper, scientific papers published in academic journals, materials, and references from international conferences, as well as reliable online sources covering the latest developments in education, the digital economy, and technology, will be used. Additionally, the methods of meta-analysis and meta-regression will be applied to examine and synthesize existing data, offering an in-depth and reliable analysis of the impact of AI and technology on these sectors. This methodology will provide a broader understanding of the trends and connections between these factors.

Keywords: Economy, Education, AI, Technology.

Reimagining Governance: Leveraging Artificial Intelligence to Transform Public Administration in the Digital Age

Enis Durguti

Vrullim Buja

AAB College, Prishtina, Republic of Kosova

Email: vrullim.buja@universitetiaab.com

Abstract

This paper argues that the strategic deployment of Artificial Intelligence (AI) in public administration can not only enhance operational efficiency but also redefine the relationship between citizens and the state in the digital age. As governments worldwide face rising expectations for transparency, responsiveness, and service delivery, AI emerges as a pivotal driver of administrative innovation. Using a comparative case study approach, the paper examines how AI technologies—including machine learning, natural language processing, and predictive analytics—are being applied to streamline bureaucratic functions, improve decision-making, and support more agile, evidence-based policymaking. Crucially, the study addresses the ethical and institutional implications of AI integration, exploring issues such as algorithmic bias, data privacy, surveillance risks, and accountability gaps. It underscores that successful implementation hinges not just on technological readiness, but also on institutional capacity, digital infrastructure, and political will. Special attention is given to emerging economies and transitioning democracies, where limited resources and fragile institutions present both constraints and unique opportunities for AI-led reform. The paper concludes with actionable recommendations for policymakers, technologists, and civil society actors—advocating for an inclusive, transparent, and context-sensitive approach to AI adoption that advances both innovation and democratic governance.

Keywords: Artificial Intelligence (AI), Public Administration, Digital Governance, Efficiency, Transparency, Decision-Making.

The Perception of Prospective Counsellors on the Use of Chatgpt in Learning

Esan Atinuke Abosede
Ayodele Obruche Loveth

Department of educational foundations (guidance and counselling cohort)

University of Lagos, Nigeria

Email: atinukecash@gmail.com

Abstract

Artificial intelligence has significantly changed the teaching-learning process in Nigerian universities. Therefore, many prospective Counsellors in Nigerian universities are increasingly harnessing the diverse potentials of Chat Generative Pre-trained Transformer (ChatGPT) to facilitate their learning process. This study investigated the perception of prospective Counsellors on the Use of ChatGPT in learning. The study employed the use of descriptive survey and a total of 235 prospective Counsellors participated in the study. The instrument used for data collection was the Perception of Prospective Counsellors on the Use of ChatGPT in Learning Questionnaire (PPCUCLQ) and the collected data were analysed using descriptive and inferential statistical tools. The results of the study indicated that the respondents had high and positive perceptions on the use of ChatGPT in learning and there was no difference in their perception based on gender and academic level. The implications of the study for the development and practice of Guidance Counselling in Nigerian universities was discussed and relevant recommendations were advanced.

Keywords: perception, artificial intelligence (AI), chatgpt prospective counsellors, learning.

Legal Framework in AI Regulation: A Growing Challenge for EU

Flamur Ismaili

Faculty of Law, International Balkan University, North Macedonia

Email: flamur.ismaili@ibu.edu.mk

Abstract

The rapid advancement of artificial intelligence (AI) presents both opportunities and challenges, yet the legal frameworks needed to regulate its development and use remain insufficient. Key concerns include ethical AI deployment, data protection, liability, and transparency in decision-making. The absence of comprehensive global regulations creates inconsistencies across jurisdictions, complicating governance and enforcement. As AI continues to shape industries and societies, there is an urgent need for policymakers to establish clear, adaptive, and enforceable legal frameworks to ensure its responsible and fair integration worldwide. This article will elaborate on the challenges and responses to AI, the impact of data protection on AI systems, and new developments in legal aspects, particularly in privacy law. It will also explore global challenges with a focus on the EU level, including measures taken by the EU, reports issued by the European Parliament, and other regulatory efforts. Additionally, this paper will analyze the specific characteristics of AI systems, including their complexity, self-learning abilities, opacity, and limited predictability, which make it difficult for victims to claim compensation. The primary focus will be on tort law and the damage caused by AI. Furthermore, the paper will summarize the importance of national law and its applicability at the domestic level, raising the question of whether the justice system is prepared for the AI wave—how it functions and the risks it entails.

Keywords: AI Regulation, Liability in AI, Data Protection, Ethical AI, Tort Law and AI.

Digital marketing and artificial intelligence influences consumer behavior: A Systematic Literature Review

Gentiana Mjaku

State University of Tetova, Tetovo, North Macedonia

E-mail: genta.mjaku@live.com

Abstract

The dynamic between customer behavior and marketing is transforming our understanding of and perspective on marketing as a result of the artificial intelligence technology's quick progress. The influence of artificial intelligence (AI) on society and our daily lives is growing. Artificial intelligence (AI) has a significant impact on customer behavior, potentially enhancing the shopping experience and changing our decision-making process. Digital marketing has evolved over the years, adapting to technological advancements and changing consumer preferences. The chapter uses a literature review approach. This case study studies the varied function of artificial intelligence (AI) in digital marketing and looks at how AI has positively impacted marketers' ability to analyze and understand customer behavior. It also looks at the complex ways in which AI affects consumer purchasing decisions. The purpose of this research article is to examine the impact of digital marketing and artificial intelligence on consumer buying behavior. In this study, conceptual methodology is used as the basis for secondary data collection. This research aims to equip industry practitioners with the necessary knowledge to develop effective marketing strategies. Marketers can then produce better products, ensure faster distribution, attract more effective customers, and understand customer behavior. Marketers' life will be made simpler in the future by artificial intelligence (AI), which can automate a lot of their current activity and provide customer data. The study's conclusion advises that organizations invest in digital marketing to connect with their target market and boost sales.

Keywords: Artificial Intelligence (AI), Digital Marketing, Consumer Behavior, Customer Decision-making, Marketing Strategies.

Human and Artificial Intelligence Language Interpretive Flexibility: A Linguistic Analysis of Metaphors in Kazuo Ishiguro's *Klara and the Sun*

Gresa Shaqiri

AAB College, Prishtina, Republic of Kosova

Email: gresa.shaqiri@universitetiaab.com

Abstract

Human language and AI language have a very dynamic and evolving relationship, mimicking each other in various ways. This paper explores the human-AI interaction through a linguistic analysis of metaphors in Kazuo Ishiguro's *Klara and the Sun*. Klara, an artificial companion of Josie, is stuck between the human-created language and AI-language models, and remains in one never-ending cycle of attempting to interpret the world by mimicking the human language, though constrained by AI-language models. Employing the Conceptual Metaphor Theory, the study has scrutinized every metaphor encountered in the novel by focusing on the differences between human and AI meaning-making. Findings show that AI-language can recognize and generate metaphors, but only to a confined surface-deep meaning. Unlike humans who are innately born with the ability to produce, understand and interpret every existing level of metaphors, both figurative, and emotional. The study showcases the limitations of AI-language in generating meaning of metaphors, and reinforces the idea of them being solely human-language-made.

Keywords: Human language, AI language, metaphors, levels of understanding, patterns, interaction, surface-level interpretation.

Artificial Intelligence and Social Media in Kosovo and the Impact on Politics

Jeton Kelmendi

Ilirjana Bajrami

AAB College, Prishtina, Republic of Kosova

Email: jeton.kelmendi@universitetiaab.com

Abstract

Artificial Intelligence (AI) has changed the approach to the dissemination of information and perception on social media, having a direct impact on the processes of policy-making and the creation of public opinions. This study analyzes the role of AI in social networks in the Republic of Kosovo and its effects on policy-making, focusing on the approach of algorithms, automation and the power of artificial intelligence which helps in the creation, dissemination and manipulation of political reality. This study deals with social media platforms, assisted by AI, influencing voter orientation, the spread of misinformation, political party tactics and citizen engagement with political issues. Through a theoretical and empirical analysis, this paper examines the positive and negative impacts of AI on the political structures of the Republic of Kosovo, as well as the challenges related to transparency, ethics and regulation of these technological uses. Finally, this study offers recommendations for state institutions, media and political actors on how to ensure a responsible use of AI in the field of social media, highlighting the goal of strengthening democracy and protecting citizens from possible manipulation of information.

Keywords: artificial intelligence (AI), social media, politics, ethics

Prospects and Challenges of Using Artificial Intelligence in Career Guidance and Counselling

Joy Tolulope James

UMCA Ogunbode Memorial Grammar School, Oyo State, Nigeria.

Email: jamesjoytolulope@gmail.com

Abstract

The advent of Artificial Intelligence has created a vast array of opportunities in the field of Career Guidance and Counselling. Resultantly, various Artificial Intelligence tools are being employed by Career Counsellors to help in-school adolescents make effective career choices and decisions in line with their interests, aspirations, and abilities in a very dynamic and competitive labour market. Therefore, this article critically examined the challenges and prospects of using Artificial Intelligence in Career Guidance and Counselling services in the Nigerian educational system. The article reviewed various extant literature on the topic and concluded that Artificial Intelligence helps students to easily access accurate, appropriate and current career-related information that could be harnessed to make well-informed career decisions in line with their unique interests and skills. On the other hand, it was found that the use of Artificial Intelligence to facilitate Career Guidance and Counselling services is fraught with various challenges, such as confidentiality, privacy, and security concerns, and a host of others. In order to remedy these challenges, it was proffered that ethical use of Artificial Intelligence should be promoted in the use of various Artificial Intelligence tools for Career Guidance and Counselling in the Nigerian educational system.

Keywords: prospects, challenges, artificial intelligence, career guidance

Line-MP Architecture for Node Classification

Jusuf Qarkaxhija

AAB College, Prishtina, Republic of Kosova

Email: jusuf.qarkaxhija@aab-edu.net

Abstract

Graph Neural Networks have demonstrated remarkable success in learning representations from graph-structured data. However, standard GNN architectures often struggle to capture higher-order structural information, leading to suboptimal performance in certain tasks. In this work, we propose a novel Line Graph GNN (LG-GNN) architecture, which leverages the line graph transformation to enrich node embeddings by incorporating higher-order interactions between edges. We evaluate our method on multiple benchmark datasets, comparing against standard GNN architectures. Experimental results show that LG-GNN consistently outperforms baseline models in terms of classification accuracy while maintaining competitive efficiency. Our approach's motivation stems from traditional GNNs' limitations, which often fail to capture the intricate dependencies between nodes in real-world networks. By applying the line graph transformation, we provide a more expressive representation, leading to improved predictive performance. To encourage reproducibility and further research, we release our implementation and experimental results publicly.

Keywords: neural networks, line graph architecture, real-world networks.

Bridging AI: Case Studies in a Professional Development Course at the University of Eswatini

Karen Ferreira-Meyers,

Institute of Distance Education, University of Eswatini and Research Fellow,
University of the Free State, South Africa

Email: karenferreirameyers@gmail.com

Abstract

This paper examines participant interactions and feedback during Module 4 of the University of Eswatini's professional development course on artificial intelligence in education. The module, focused on AI case studies across different subject areas, was designed to help educators envision and implement AI integration in their specific teaching contexts. The study analyses the responses and engagement of one cohort of 100 participants who were required to select four subject areas from fourteen options, including mathematics, modern languages, sciences and humanities and who took the 6-week course in October-November 2024. Through analysis of forum participation and activity completion, the paper explores how educators interpreted and adapted AI applications from various disciplines to their own teaching practice. Particular attention is paid to the participants' required task of identifying five AI implementation strategies for their subject areas. The findings provide insights into educators' practical understanding of AI integration in different educational contexts, their concerns about ethical implications, and their creative approaches to adapting AI tools for specific disciplinary needs. This brief study seeks to contribute to our understanding of how educators across different subjects perceive and plan to implement AI in their teaching practice.

Keywords: Artificial Intelligence, Education, Professional Development, Cross-disciplinary Implementation, Teacher.

Artificial Intelligence and Ethics in Reorienting Human Rights in the Digital Era

Krenare Kastrati
Shkumbin Misini

AAB College, Prishtina, Republic of Kosova
Email: shkumbin.misini@universitetiaab.com

Abstract

Artificial Intelligence (AI), as a catalyst for global transformation, has revolutionized human interactions, organizational processes, and large-scale decision-making. However, this advanced technology has raised ethical challenges, particularly regarding human rights and privacy. This interdisciplinary paper examines how the use of AI in key sectors such as justice, healthcare, and education challenges traditional boundaries of ethics and law. The analysis focuses on critical questions: How can technological development be harmonized with the protection of fundamental human values? Are existing regulations flexible enough to address the dynamism of AI? Through case studies from global contexts and recommendations derived from academic and practical expertise, this paper addresses existing gaps and offers a vision for a new ethical system where AI and human rights can coexist sustainably. This study not only emphasizes the importance of an improved legal and ethical framework for the use of AI but also proposes a collaborative model between public and private actors to ensure that technology serves as a force for collective good. The results aim to contribute to the construction of a global platform for addressing the challenges that this technology brings to an increasingly digitized society.

Keywords: AI, ethics, digital era.

AI and its Impact on Education

Kujtim Ramadani

South East European University, North Macedonia

Email: k.ramadani@seeu.edu.mk

Abstract

Artificial Intelligence (AI) is revolutionizing education by offering innovative tools and methodologies that enhance teaching and learning experiences. From personalized learning platforms and intelligent tutoring systems to automated grading and data-driven insights, AI is reshaping traditional educational practices. This research paper explores the multifaceted impact of AI on education, focusing on its applications in adaptive learning, virtual classrooms, and administrative automation. Additionally, it examines the numerous benefits AI brings, such as increased accessibility, efficiency, and engagement, while also addressing challenges like data privacy concerns, the digital divide, and ethical considerations. Finally, the paper delves into the future prospects of AI in education, highlighting emerging trends, potential breakthroughs, and the evolving role of educators in an AI-enhanced learning environment.

Keywords: AI, education, application, digitalization, future prospects

Bone Fracture Detection Using Python

Lauresha Ramadani¹, Besarta Ahmeti², Florijeta Hulaj³, Ersan Hamdiu⁴

¹ Mediterranean University of Albania, Tirana, Albania

^{2,3,4}AAB College, Pristina, Kosovo

Email: lauresha.ramadani@gmail.com

Abstract

Bone fracture detection is a key aspect of medical diagnosis, and the use of machine learning has brought noticeable improvements in this field. This paper focuses on the use of Convolutional Neural Networks (CNN) and the ResNet50 architecture to analyze and classify X-ray images for fracture detection. The aim of this work is to develop an advanced application that uses deep learning to automate the feature extraction and image classification process, improving accuracy and efficiency compared to traditional methods. Our system uses the MURA dataset and applies preprocessing techniques to enhance images, and it is compared to traditional machine learning methods such as MATLAB, YOLO, and OpenCV, which require manual feature extraction and parameter tuning. The results show that the CNN approach offers higher accuracy and efficiency than traditional methods, improving both the speed and accuracy of fracture detection. The system also provides a user-friendly interface (GUI), built with customTkinter, allowing for the loading, processing, and saving of classified images. This system has a significant impact on improving the fracture diagnosis process and can be used as an efficient tool for healthcare professionals.

Keywords: machine learning, neural networks, ResNet50, fractures, medical images, Python

Leveraging Machine Learning and AI for Data-Driven Marketing Decisions

Leart Saliu

SEEU, North Macedonia

Email: ls28837@seeu.edu.mk

Abstract

Machine learning (ML) is a branch of artificial intelligence (AI) that focuses on building systems capable of learning from data and making decisions based on it, without being explicitly programmed. It enables computers to identify patterns in data, make predictions, and improve their performance over time as they are exposed to more data. ML can also be applied in organizational sciences, management, marketing, and other fields, addressing various issues and indicators (Hair, 2021). On the other hand, formal methods (FM) rely on mathematically precise techniques for specifying, developing, and verifying software and hardware systems. The aim of this paper is to explore whether ML and FM can collaborate to provide greater benefits for decision-making and the analysis of marketing strategies. Furthermore, how can machine learning (ML) and formal methods (FM) be utilized together to enhance the efficiency and effectiveness of a marketing plan? Through a bibliographic review of recent studies published in Elsevier and Taylor & Francis journals, we conclude that by combining the predictive power of ML with the mathematically rigorous techniques of FM, businesses can enhance their ability to make data-driven decisions, improve campaign efficiency, and ensure the fulfillment of specific marketing goals within constraints such as budget, timing, and target audience.

Keywords: Machine learning, artificial intelligence, AI, marketing strategies, Formal methods.

The Role of Artificial Intelligence in Shaping Learning Approaches Among College Students

Mimoza Kamberi

Saranda Shatri

AAB College, Prishtina, Republic of Kosova

Email: saranda.shatri@aab-edu.net

Abstract

The integration of Artificial Intelligence (AI) in education has transformed traditional learning methods, influencing how students approach knowledge acquisition. This study explores the relationship between AI-assisted learning and students' learning approaches, focusing specifically on the two main strategies: surface learning and deep learning. The study employs a quantitative research design, aiming to determine whether AI fosters a deeper understanding of concepts or encourages a surface approach to learning. The sample consists of university students who use AI in their studies. Preliminary findings suggest that while AI enhances accessibility and efficiency, its impact on learning quality depends on the strategies students adopt. The study discusses the implications of these findings for educators and policymakers, emphasizing the need to design AI-driven educational interventions that promote deep learning rather than passive information consumption.

Keywords: learning approaches, artificial intelligence (AI), university students

Artificial Intelligence and Rural India: Implication on Education and the Impact on Digital Divide

Dr. Mohammed Shafeer K P

Joy University, Vadakkangulam, Tamilnadu, India.

Email: mskpshefi@gmail.com

Abstract

The advancement of artificial intelligence in Indian scenario has equipped different sectors of the society and has made the life of the people comfortable and updated. But because of the vastness of the country and lack of proper distribution of resources different sectors of life in the country, the advancement of AI fails to provide proper amenities possibilities for the rural sides as they lack basic facilities in order to reach the benefits of AI. The main consequences of advancement in artificial intelligence will be affecting the rural sides as it will deepen the educational and digital divide. The public education system of India is limping without basic amenities and infrastructure and the majority of the poor are not able to gain the resources of the country because of corruption, misadministration and bias existing in the Indian political atmosphere. The benefits of artificial intelligence in education will be benefiting only to a specific group of individuals in the middle class or in the upper middle class as they will be able to attain the benefits of quality education with the help of artificial intelligence in their curriculum, syllabus and structure. the divide between the rich and poor students depends as the middle class and upper middle-class benefit by improving the standards and quality of education with the help of artificial intelligence along with other digital services of improvement. The present paper analyses the consequences of artificial intelligence in the education sector of India and how it deepens the digital divide in the education sector.

Keywords: artificial intelligence, digital divide, education, rural areas, inequality.

Decoding AI Perceptions: GAAIS, AI Anxiety, Personality traits and the Role of Digital Literacy

Naim Telaku, Shpend Voca, Arlinda Gashi, Norma Shala

AAB College, Prishtinë, Republic of Kosova

Email: shpend.voca@universitetiaab.com

Abstract

People display different attitudes toward artificial intelligence (AI), influenced by psychological and societal factors. To explore these attitudes among the population of Kosovo, we use the General Attitudes towards Artificial Intelligence Scale (GAAIS) questionnaire. Moreover, we aimed to understand the role of personality traits and AI anxiety as predictors of GAAIS. This study seeks to adapt the GAAIS into Albanian and measure AI-related anxiety among students, investigating how AI-specific digital literacy (comprehension of AI functions), technological readiness (acceptance of tech-driven change) influence both attitudes and anxiety levels among Kosovo's younger population. The implications of personality traits will be studied as well. Data will be collected from 1000 students in 12 faculties at AAB College in Kosovo. The GAAIS and a brief AI anxiety scale will be translated into Albanian and evaluated for psychometric properties. Confirmatory factor analysis (CFA) will be used to examine the psychometric properties and regression analysis to determine the relationship between GAAIS, personality and AI anxiety within this diverse sample. This effort will produce an Albanian version of GAAIS, clarify the emotional landscape of AI perceptions in Kosovo, and suggest approaches to alleviate technology-related concerns. By integrating attitudes and anxiety, the study connects local experiences to broader international discourse on AI adoption.

Keywords: artificial intelligence, personality traits, AI anxiety, digital literacy

Analysis of Artificial Intelligence Functionalities in Fitness Applications

Nazim Myrtaj¹, Zenel Metaj¹, Diellza Kelmendi², Mimoza Shkodra¹

¹AAB College, Prishtina, Republic of Kosova

²Kosovo Olympic Academy, Kosovo Olympic Committee, Republic of Kosova

Email: zenel.metaj@aab-edu.net

Abstract

The fitness industry is undergoing a significant transformation due to the integration of artificial intelligence (AI). AI-powered technologies, such as personalized workout applications, smart devices, and biometric analysis algorithms, are playing a crucial role in optimizing exercise routines and monitoring individual progress. The purpose of this paper is to examine the impact of artificial intelligence on the fitness industry, with a particular focus on analyzing AI functionalities in the applications Freeletics, Fitbod, and MyFitnessPal. The study evaluates how these applications personalize workouts, track performance, and contribute to improving user outcomes. By relying on case studies and empirical analyses, this paper aims to provide a comprehensive overview of the effectiveness and challenges associated with AI implementation in modern fitness platforms.

Keywords: artificial intelligence (AI), fitness applications, workout personalization, performance optimization, progress monitoring.

From Automation to Innovation: The Impact of Generative AI on Information Systems

¹Nida Santuri Fishekqiu

²Elida Hadro

¹AAB College, Prishtinë, Republic of Kosova

²South East European University, Tetovo, North Macedonia

Email: eh33256@seeu.edu.mk

Abstract

Generative AI is speeding up the shift from standard automation to intelligent innovation, which is altering information systems. In data-intensive environments, this transformative technology enhances decision-making, accelerates processes, and fosters innovation. By employing advanced machine learning techniques, Generative AI revolutionizes the way corporations and organizations process data; it facilitates automated content generation, dynamic learning mechanisms, and predictive analytics. This paper explores the evolution of information systems in the age of generative AI by highlighting its middleware capabilities in enhancing operational efficiencies, personalizing user interaction experiences, and real-time decision making. We consider key benefits, including improved productivity, enhanced data synthesis, and improved self-sufficiency in problem solving. For ensuring responsible use of AI, however, solutions must be found for issues like model interpretability, data security, and ethical concerns. The research shows that generative AI represents a way to create rather than just automate, as a new source of creativity and a potential for knowledge management, business intelligence, and digital transformation within enterprises. Future directions should focus on cross-sectoral large-scale implementations, human-AI collaboration, and ethical framework recommendations.

Keywords: generative AI, information systems, automation, innovation, predictive analytics, decision support.

The Intersection of AI and GDPR: Compliance, Gaps, and Future Directions

¹Rilind Muharremi, ¹Taulant Zeka, ¹Kreshnik Salihu

¹AAB College, Pristina, Republic of Kosova

Email: taulant.zeka@universitetiaab.com

Abstract

The development and widespread adoption of Artificial Intelligence (AI) systems are fundamentally changing the ways in which personal data is collected, processed, and interpreted. These advancements introduce new opportunities for innovation but also pose complex legal and ethical challenges, particularly in relation to the General Data Protection Regulation (GDPR) of the European Union. As AI systems increasingly operate with vast amounts of personal and behavioral data, concerns arise regarding individuals' rights to privacy, data protection, and algorithmic transparency. This research examines the intersection between AI technologies and the GDPR framework, aiming to identify areas where compliance is strong, as well as critical gaps that require urgent attention. We explore key regulatory principles such as lawfulness, fairness, transparency, data minimization, purpose limitation, and the right to explanation, and analyze how these are affected by current AI design and deployment practices. Particular emphasis is placed on challenges including the opaque nature of many machine learning models, the difficulty of tracing data provenance, and the tensions between model accuracy and user consent. We discuss recent technological efforts to enhance privacy in AI systems, including approaches such as differential privacy, federated learning, homomorphic encryption, and model interpretability techniques. By bridging technical and legal perspectives, this paper outlines a roadmap for fostering ethical AI that complies with GDPR principles, ensuring that innovation does not come at the cost of individual rights.

Keywords: GDPR, privacy, AI, ethical, technologies and critical.

AI and Rural Indian Higher Education: Critical perspectives on Indian AI policy and education

Saayan Chattopadhyay

Department of Journalism and Mass Communication, Baruipur College,
Kolkata, India

Email: saayanchattopadhyay@gmail.com

Abstract

This paper seeks to critically study the integration of artificial intelligence (AI) in India's college education sector, with a specific focus on rural areas. Utilizing a critical policy research framework, it examines the implications of current and proposed policies and strategy papers emphasizing the distinctive challenges and opportunities in rural higher education contexts. As various studies have illustrated, rural colleges in India confront considerable obstacles, including inadequate access to quality faculty, insufficient infrastructure, and a dearth of localized, context-specific learning resources. The National Strategy for Artificial Intelligence, directed by the Indian government, identifies education as a key focus area, recommending AI-assisted interventions such as smart content, and the prediction of drop-outs, to address resource gaps. Adopting a critical policy research approach, this paper explores how social hierarchies, class and caste concerns, economic concerns and the digital divide shape AI deployment in rural college education. The importance given to the private tech companies in providing AI solutions foregrounds concerns about profit motives in contrast to the 'greater good' that the Indian AI policy papers declare. This research underscores that there is a necessity to prioritize other related developments and social justice to properly facilitate AI-driven improvements in rural college education.

Keywords: AI, education, India, rural students, AI policy, critical policy research

AI-generated Deep Fakes, Nigeria 2023 democracy and Elections

Samuel Uwem

University of Hradec Kralove, Czech.

Email: samumo800@gmail.com

Abstract

Artificial intelligence is increasingly used in political communications, electoral campaigns and elections in African countries like Nigeria. Using the 2023 Nigeria presidential election as a pivot point, this paper analyzes how Nigeria's presidential election was inundated with election disinformation, AI-generated deepfakes, and how it threatened the 2023 elections. Data was generated from the European Union Election Observation Mission report, news mapping, observation and an online survey of 250 registered voters in two Southeast Nigeria states. The paper argues that AI is a two-edged sword that could improve the democratic process and help citizens better understand politics. Yet, it could also undermine the democratic process by voting suppression.

Keywords: election, disinformation, AI-generated deepfakes, democracy

Machine Learning Poisoning: How Attackers Can Manipulate AI Models for Malicious Purposes

Shahmeer Amir

Web Application Security Researcher

Network Security Analyst

Email: shahmeerbond@gmail.com

Abstract

The use of machine learning and artificial intelligence has been on the rise in various industries, including the field of cybersecurity. These technologies have shown great potential in detecting and mitigating cyber threats, but they also come with their own set of risks. One of the most significant risks is the threat of machine learning poisoning attacks. Machine learning poisoning attacks involve an attacker manipulating the data or the learning algorithm used by an AI model to compromise its accuracy or functionality. This type of attack is particularly dangerous because it can go undetected for a long time, and it can be challenging to trace its origins. A successful poisoning attack can result in the AI model making incorrect decisions, which can lead to a security breach or data loss. The session will cover practical steps that organizations can take to prevent machine learning poisoning attacks. These measures include data validation, monitoring the performance of AI models, and implementing adversarial training techniques. Attendees will learn how to implement these measures and ensure that their systems are protected against machine learning poisoning attacks. Attendees will gain insights into how these attacks were executed, and the lessons learned from them. The presentation will also include case studies of high-profile machine learning poisoning attacks, highlighting the impact they had on the organizations targeted.

Keywords: machine learning, artificial intelligence, cybersecurity, poisoning attacks, data validation.

Business and artificial intelligence

Shpëtim Memishi

AAB College, Prishtina, Republic of Kosova

Email: shpetim.memishi@universitetiaab.com

Abstract

Artificial intelligence has gained a lot of momentum these days and is a huge challenge for developing countries or even those countries that have tried to adapt to intelligence very quickly and have encountered various difficulties. Businesses through artificial intelligence have the opportunity to obtain primary information as quickly and easily as possible from intelligence, which until the last century was a challenge or even an impossibility to obtain this information so quickly and easily. Kosovo, as a new country, today needs as much as possible to have access to this artificial intelligence to lobby and also to bring in foreign investors who want to invest in businesses as well as in different sectors, e.g. agriculture, livestock, business infrastructure, as well as in opening factories for various products such as: automobiles, shoes, airplanes, helicopters, etc. In addition to businesses, this also enables the youth of our country to have the opportunity to receive as much information as possible about their training in studies as well as if they intend to invest in their country and find cooperation with businesses, whether local or from other European or Balkan countries. Intelligence also enables businesses to exchange and train their staff or workers with developed countries such as the USA, Germany, France, Albania, etc., since access is much easier due to its infrastructure and also due to the now freer and unrestricted movements from other countries.

Keywords: businesses, intelligence, production, Europe, Balkans, America, Kosovo.

The Impact of Artificial Intelligence on The Teaching-Learning Process, Case Study Schools in Prishtina

Valbona Krasniqi

AAB College, Prishtina, Republic of Kosova

Email: valbona.krasnici@universitetiaab.net

Abstract

The fast growth of artificial intelligence (AI) is altering education and influencing how students learn. This study employs both qualitative and quantitative methodologies to examine the influence of AI on the learning process at the Schools in Prishtina. The emphasis is on determining the impact of AI-powered solutions like as intelligent tutors, tailored learning platforms, and data analytics on student achievement. The findings demonstrate that AI boosts student engagement, enhances learning personalization, and makes progress tracking easier. However, problems have been highlighted, including a lack of technology skills and the need for more relevant educational programs. The report underlines AI's potential to alter education and makes recommendations for its deployment in educational institutions.

Keywords: Artificial Intelligence, Teaching and Learning, Educational Technology, Education System Transformation.

The Impact of AI on International Business Strategy

Vjollca V. Hasani

Shaip Bytyci

AAB College, Prishtinë, Republic of Kosova

Email: shaip.bytyqi@universitetiaab.com

Abstract

This study investigates how artificial intelligence (AI) is influencing global business strategy.

With an emphasis on multinational companies (MNCs), this study examines how artificial intelligence (AI) is transforming international business tactics. It explores how MNCs use AI to improve competitive analysis, market entrance, and international expansion. The research emphasizes how to discover developing markets, maximize operational efficiency, and evaluate rival tactics by utilizing AI-driven data insights, machine learning algorithms, and predictive analytics. It demonstrates the strategic benefits AI offers in managing the intricacies of international business settings and expanding operations by examining case studies and practical implementations. The paper also looks at how AI helps with localization efforts, real-time monitoring of global trends, and negotiating cultural and regulatory challenges. It illustrates via case studies the strategic benefits that multinational corporations (MNCs) receive from incorporating AI into their global business models. This integration allows MNCs to make data-driven choices, lower risks, and grow their operations more successfully in a variety of foreign markets.

Keywords: Artificial Intelligence, multinational corporations, data-driven strategy, business strategy, market trends.

The Effect of Artificial Intelligence on Human Resource Management: Workforce Implications and Ethical Issues

Khavit Islami¹

Enis Mulolli²

¹AAB College, Prishtina, Republic of Kosova

²SK Research – Oxford Business College, UK

E-mail: enis.mulolli@obc.ac.uk

Abstract

This paper aims to examine the effect of Artificial Intelligence (AI) on human resource management (HRM), focusing on the implications of AI adoption in the workplace, workforce reduction, and the ethical issues it presents. Study a systematic literature review was conducted to explore the decision-making processes of managers regarding AI investment, its impact on jobs, and the ethical dilemmas arising from AI integration in management, particularly in human resources. The findings highlight that AI investments may lead to workforce reductions, especially in roles requiring lower intellectual labor, but also present opportunities for workers to focus on tasks AI cannot perform. Additionally, AI is reshaping traditional human resource management paradigms by prioritizing automation over human-centered decision-making, raising concerns about job security and management's human values. Ethical issues such as biases, accountability, and privacy in AI applications, especially in recruitment, were identified as significant challenges. This paper offers a critical evaluation of AI's impact on human resource management, emphasizing the need for a balanced approach that ensures transparency, accountability, and fairness in AI systems. The study contributes to understanding AI's ethical implications in HRM and organizational management, urging responsible AI implementation.

Keyword: Artificial Intelligence; Human Resource Management; Workforce Implications; Ethical Issues.

Artificial Intelligence in Public Administration - Opportunities and Implementation Challenges

Xhemazie Ibraimi

AAB College, Prishtina, Republic of Kosova

Email: xhemazie.ibraimi@universitetiaab.com

Abstract

Public administration is undergoing a profound transformation driven by artificial intelligence (AI), marking a shift from traditional governance models to automated, data-driven decision-making processes. This evolution, part of broader digital governance reforms, increases efficiency, reduces bureaucratic hurdles and improves service delivery to citizens. This study aims to critically examine the impact of AI on public administration by analyzing its potential to optimize administrative workflows, strengthen policy implementation and increase public sector innovation. The research uses a comparative methodology, drawing on case studies from different countries to assess best practices and challenges in adopting AI. Key areas of focus include automation in public services, ethical considerations, algorithmic transparency and the need for regulatory frameworks that protect equity and accountability. The findings show that AI holds significant promise in streamlining administrative processes and fostering evidence-based policymaking. However, challenges such as algorithmic bias, legal uncertainties, data privacy concerns and the digital skills gap among civil servants pose significant obstacles to effective implementation. The study highlights the need for a strategic approach that integrates robust regulatory policies, AI ethical frameworks and capacity building initiatives to ensure that AI adoption is aligned with democratic values and public trust.

Keywords: artificial intelligence (AI), public administration, digital governance, automation, algorithmic transparency, e-government.

Enhancing Speaking Competence in English Philology Profile: The Role of AI Tools in Higher Education

Zarrina Salieva

Samarkand State Institute of Foreign Languages, Uzbekistan

Email: zarrinasalieva777@gmail.com

Abstract

Artificial Intelligence (AI) technologies are becoming increasingly important in improving language acquisition, especially in teaching speaking skills, as higher education embraces technological advancements. Strong oral communication abilities are crucial for university students' academic achievement, career readiness, and international engagement. The paper investigates the effective AI-driven tools for teaching speaking to higher education students with a philological profile, focusing on how they may provide particular feedback, simulate real-world professional communication scenarios, and support self-directed learning. Moreover, Artificial intelligence (AI) tools allow for more personalised and effective practice by providing students with instant feedback on their pronunciation and fluency. The article also examines the drawbacks of modern technologies, such as their inability to fully imitate human interaction and the moral challenges created by data privacy. The article concludes with practical advice for educators and students on effective usage of AI driven tools while overcoming challenges in language teaching and learning.

Keywords: Artificial Intelligence, teaching speaking, English, philological profile, higher education.

The Role of Artificial Intelligence in Personalizing Workouts and Optimizing Performance in Fitness

**Zenel Metaj, Nazim Myrtaj, Shkelzen Shala,
Blerim Sylejmani, Arben Maliqi, Abedin Ibrahimi**

AAB College, Prishtinë, Republic of Kosovo

Email: nazim.myrtaj@universitetiaab.com

Abstract

The fitness industry is undergoing a significant transformation due to the integration of artificial intelligence (AI). AI-based technologies, such as personalized workout applications, smart devices, and biometric analysis algorithms, are playing a crucial role in optimizing exercises and monitoring individual progress. The purpose of this paper is to examine the impact of artificial intelligence on the fitness industry, analyzing how advanced technologies assist in personalizing workouts, tracking performance, and preventing injuries. Additionally, the paper aims to identify the challenges and opportunities AI presents in enhancing physical health and well-being. By relying on case studies and empirical analyses, the paper seeks to provide a clear overview of the potential and challenges of AI in modern fitness.

Keywords: Artificial Intelligence (AI), progress monitoring, injury prevention, fitness applications, digital trainers, fitness technology.

From Natural Language Processing to Large Language Models: Redefining Translation in the Age of AI

Afrim Hyseni

Translator, Kosovo

Email: afrim.hyseni@trankos.com

Abstract

In the early 1960s, Natural Language Processing (NLP) started as a specialized area of research, where linguists and computer scientists worked on teaching machines to process human language. Over the decades, this curiosity evolved, moving through rule-based systems, statistical models, deep learning breakthroughs, and finally to Google's "Attention Is All You Need" paper in 2017, which changed the field forever. Today, Large Language Models (LLMs) like GPT-4 have brought language understanding to a new level. They do not simply translate by replacing words; they capture the meaning behind text and rebuild it naturally in another language. Translation has become a process of recognizing meaning across different languages, instead of simply matching phrases. In this presentation, I will touch on key steps from early NLP to the powerful AI tools we have today. I will explain why traditional definitions of translation, focused only on human skills, are no longer enough. Based on what LLMs can now do which is understanding context, resolving ambiguity, and adapting to culture, I will propose a new way to define translation for the future. Bringing this discussion in Kosovo is especially meaningful, as Kosovo is a place where language, culture, and identity have always been closely connected.

Keywords: Natural Language Processing (NLP), Machine Translation, Large Language Models (LLMs), Artificial Intelligence (AI), Generative AI.

Autori Algoritmik: Si Inteligjenca Artificiale po Transformon Kreativitetin në Film dhe Media

Ajmone Salihu

Kolegji AAB, Prishtina, Kosovë

Email: ajmone.salihu@universitetiaab.com

Abstrakt

Inteligjenca artificiale (IA) po bëhet një forcë transformuese jo vetëm në jetën e përditshme, por edhe në industrinë e medias dhe krijimtarisë. Në film dhe televizion, mjetet e fuqizuara nga IA po ndryshojnë shkrimin e skenarit, regjisë dhe narrativës vizuale, duke automatizuar procese që dikur konsideroheshin të lidhura ekskluzivisht me imagjinatën njerëzore. Teknologjitë e të mësuarit të thellë tani mund të shkruajnë skenarë, të redaktojnë filma dhe të krijojnë aktorë dixhitalë, duke imituar stile artistike dhe parashikuar shijet e audiencës, shpesh me një saktësi befasuese. Ky studim shqyrton pasojat e konceptimit të IA-së si një bashkëpunëtor krijues në vend të një mjeti të thjeshtë, duke analizuar ndikimin e saj në autenticitetin artistik dhe tregun e punëve krijuese. A mund IA ta zëvendësojë vërtet autorin, apo thjesht e zgjeron vizionin e tij, duke e çuar krijimtarinë në një drejtim të ri? Duke analizuar raste studimore të filmave, skenarëve dhe artit dixhital të krijuar nga IA, ky hulumtim eksploron nëse këto teknologji po demokratizojnë krijimin e mediave apo po homogjenizojnë shprehjen artistike. Në një fushë të ndërtuar mbi intuitën dhe emocionet njerëzore, IA sfidon perceptimet tona mbi natyrën e krijimtarisë, rolin e artistit dhe kufijtë e imagjinatës njerëzore në epokën digjitale.

Fjalë kyç: inteligjenca artificiale, autenticiteti artistik, bashkëpunimi krijues.

Impakti i Inteligjencës Artificiale në Lehtësimin e Punëve në Mediat Sociale, Rast Studimi: Office Shoes, Kosovë

Ajshe Ismajli

Ali Ismajli

Kolegji AAB, Prishtinë, Kosovë

Email: ali.ismajli@universitetiaab.com

Abstrakt

Inteligjenca Artificiale (IA) po revolucionarizon mënyrën se si bizneset menaxhojnë dhe ndërveprojnë nëpër media sociale, duke automatizuar procese dhe përmirësuar efikasitetin. Ky studim analizon rolin e IA-së në lehtësimin e punëve në mediat sociale, me një fokus të veçantë në rastin e Office Shoes Kosovë. Nëpërmjet analizës së të dhënave, do të analizohet se si zbatimi i mjeteve të bazuara në IA, analiza e të dhënave, dhe personalizimi i përmbajtjes ka ndikuar në produktivitet, angazhimin e klientëve dhe kthimin mbi investimin. Rezultatet tregojnë se IA jo vetëm ka reduktuar ngarkesën operative të ekipeve, por ka edhe përmirësuar saktësinë e targetimit dhe shpejtësinë e përgjigjeve ndaj konsumatorëve. Sidoqoftë, studimi nxjerr në pah edhe sfidat, si depërtimi i kufizuar në treg dhe nevojën për trajnim të stafit. Këto gjetje ofrojnë një kuadër të vlefshëm për bizneset lokale që synojnë të integrojnë IA në strategjitë e tyre sociale, duke theksuar ekuilibrin midis automatizimit dhe prekjes njerëzore.

Fjalë kyç: inteligjenca artificiale (IA), mediat sociale, efikasiteti i automatizimit, analiza e të dhënave

Perceptimet e Studentëve të Kolegjit AAB mbi Përdorimin e ChatGPT në Arsimin e Lartë: Studim Rasti

Alberita Hylaj,

Bletë Jerliu

Lirika Bërdynaj Syla

Kolegji AAB, Prishtinë, Kosovë

Email: blete.jerliu@universitetiaa.com

Abstrakti

Ky studim eksploron perceptimet e studentëve të kolegjit AAB mbi përdorimin e ChatGPT në arsimin e lartë, duke u fokusuar në përvojat dhe qëndrimet e tyre ndaj këtij mjeti të inteligjencës artificiale. Hulumtimi është realizuar përmes një qasjeje cilësore, duke përfshirë 30 studentë të vitit të tretë në shkencat sociale, të përzgjedhur me mënyrën e kampionimit top dëbore. Të dhënat janë mbledhur përmes intervistave gjysmë të strukturuar, duke mundësuar një analizë të hollësishme të ndikimit të ChatGPT në proceset e të nxënës, angazhimin akademik dhe zhvillimin e aftësive kritike. Analiza tematike është përdorur për të analizuar të dhënat nga intervistat. Rezultatet tregojnë se shumica e studentëve e perceptojnë ChatGPT si një mjet mbështetës që përmirëson qasjen në informacion, kursen kohën dhe nxit krijimin e ideve të reja. Megjithatë, ata identifikojnë disa sfida, si vlerësimin e saktësisë dhe besueshmërisë së informacionit të ofruar. Për të adresuar këto sfida, studimi sugjeron disa strategji, përfshirë verifikimin e informacionit me burime të besueshme, përdorimin e ChatGPT si mjet këshillimi dhe ofrimin e udhëzimeve të qarta për përdorim të përgjegjshëm. Studimi thekson rëndësinë e një qasjeje etike në integrimin e AI në arsimin e lartë dhe ofron rekomandime për optimizimin e përdorimit të ChatGPT në procesin mësimor dhe pedagogjik.

Fjalë kyç: ChatGPT, arsimi i lartë, studentët, sfidat, përfitimet

Siguria e të Dhënave në Sistemet Operative që Përdorin Teknologjitë e reja si Ai Dhe IoT

Alketa Gashi

Ersan Hamdiu

Fehmi Hysenaj

Kolegji AAB, Prishtina, Kosovë

Email: ersan.hamdiu@universitetiaab.com

Abstrakt

Përdorimi i Inteligjencës Artificiale (AI) dhe Internet of Things (IoT) në sistemet operative ka sjellë përmirësime të mëdha, por gjithashtu ka krijuar sfida të reja në sigurinë e të dhënave. Punimi shpjegon se si AI mund të bëhet objekt i sulmeve kundërshtarë, ku algoritmet manipulohen për të prodhuar rezultate të pasakta. Nga ana tjetër, pajisjet IoT shpesh kanë mekanizma të dobët sigurie, duke i bërë ato të cenueshme ndaj hyrjeve të paautorizuara. Këto rreziqe mund të sjellin pasoja serioze, përfshirë humbjen e konfidencialitetit dhe integritetit të të dhënave. Për të përballuar këto kërcënime, organizatat duhet të zbatojnë strategji të forta sigurie. Këto përfshijnë enkriptimin e të dhënave, kontrollet e avancuara të aksesit, zbulimin e anomalive në kohë reale dhe përdorimin e enklavave të sigurta. Gjithashtu, adoptimi i një qasjeje proaktive për menaxhimin e rreziqeve kibernetike është thelbësor për të siguruar mbrojtjen e sistemeve operative. Ky punim thekson rëndësinë e implementimit të protokolleve gjithëpërfshirëse të sigurisë për të mbrojtur sistemet që integrojnë AI dhe IoT, duke garantuar mbrojtjen e të dhënave nga sulmet kibernetike.

Fjalë kyç: AI, IoT, enkriptimi, Python, mbrojtja, pasojat, Linux.

Ndërlidhja në mes të Nomofobisë dhe Varësisë nga Inteligjenca Artificiale

Ertan Basha

Armen Mustafa

Kolegji AAB, Prishtinë, Kosovë

Email: armen.mustafa@aab-edu.net

Abstrakt

Nomofobia ose frika nga mungesa e telefonit mobil, është bërë një shqetësim në rritje, veçanërisht tek studentët universitarë. Ky studim shqyrton korrelacionin në mes të nomofobisë dhe varësisë nga IA. Për këtë fillimisht do të përdoret një bazë e të dhënave, të mbledhur nga 841 studentët përmes anketave. Këto të dhëna janë analizuar duke përdorur statistika përshkruese dhe analizën e korrelacionit të Pearson. Pastaj studimi synon të integrojë teknikat e Inteligjencës Artificiale (IA), veçanërisht modelet e të mësuarit makinerik, për të parashikuar nivelet e nomofobisë bazuar në faktorë demografikë dhe psikologjikë. Gjithashtu, ky studim vë në pah potencialin e IA në studimet psikologjike dhe të sjelljes, duke ofruar një qasje të bazuar në të dhëna për zbulimin e nomofobisë. Përmes modeleve të parashikimit të drejtuara nga IA, ky hulumtim synon të përmirësojë strategjitë e identifikimit të hershëm dhe ndërhyrjes për individët që janë të prirur ndaj nomofobisë. Gjithashtu, gjetjet do të ndihmojnë në zhvillimin e ndërhyrjeve të asistuar nga IA në shëndetin mendor, duke i mundësuar universiteteve dhe psikologëve krijimin e programeve të mbështetjes së synuar për studentët që luftojnë me varësinë ndaj telefonave mobil.

Fjalë kyç: nomofobia, inteligjenca artificiale, mësimi makinerik, studentët.

Qeverisja Elektronike

Arnesa Sahiti

Universiteti "Kadri Zeka", Gjilan, Kosovë

Email: arnesa.sahiti@uni-gjilan.net

Abstrakt

Ky punim shqyrton sfidat dhe mundësitë në administratën publike dhe qeverisjen bashkëkohore, me fokus në reformat institucionale dhe transparencën e institucioneve publike. Analizohet ndikimi i dixhitalizimit dhe e-qeverisjes në përmirësimin e shërbimeve publike, duke sjellë një vështrim mbi automatizimin dhe modernizimin e tyre. Përmes metodave cilësore dhe sasiore, studimi vlerëson ndikimin e politikave publike në administratën shtetërore. Analiza krahasimore e modeleve të ndryshme të qeverisjes paraqet praktikat më të mira që mund të aplikohen për të rritur efikasitetin dhe transparencën në sektorin publik. Gjetjet tregojnë se një administratë publike e reformuar dhe e modernizuar është thelbësore për një qeverisje efektive dhe ndërtimin e një shteti demokratik. Investimi në inovacion, përmirësimi i politikave publike dhe ngritja e kapaciteteve institucionale janë ndër rekomandimet kryesore që dalin nga ky studim. Ky punim synon të kontribuojë në diskursin akademik dhe profesional mbi administratën publike, duke ofruar një perspektivë mbi sfidat dhe zhvillimet e ardhshme në këtë fushë.

Fjalë kyç: qeverisja elektronike, reformat institucionale, transparenca, dixhitalizimi, efikasiteti administrativ

Roli i Inteligjencës Artificiale në Planifikimin e Buxhetit të shtetit të Kosovës

Bedri Hamza

Medain Hashani

Kolegji AAB, Prishtinë, Kosovë

Email: medain.hashani@aab-edu.net

Abstrakt

Qëllimi i këtij punimi është të përcaktoj se cili do të jetë roli i inteligjencës artificiale në planifikimin e buxhetit, duke marrë për bazë edhe pjesën e dukurive negative siç janë inflacioni dhe krizat ekonomike potenciale të cilat mund të ndikojnë në mosrealizimin e buxhetit. Sistemet e mëparshme do të zëvendësohen nga Qeveria Digjitale dhe do të eliminohen kufizimet mbi inovacionin dhe do të ngritët transparenca e llogaridhënies nga inteligjenca artificiale. Në kuadër të metodologjisë do të përdoret metoda e deduksionit. Gjetjet nga ky punim tregojnë se do të rritet transparenca e Qeverisë së Kosovës dhe do të rritet efikasiteti në planifikimin e buxhetit dhe inteligjenca artificiale do të detektoj projektet të cilat do të ishin të panevojshme. Rezultatet nga ky punim do të përdoren nga Qeveria e Kosovës. Përfundimet nga ky punim tregojnë se rritja e efikasitetit, planifikimi efektiv i buxhetit dhe matja e riskut do të reflektojnë që mos të ketë dështime në realizimin e Buxhetit të Shtetit si dhe inteligjenca artificiale të bënë paralajmërime nëse paraqiten kriza ekonomike apo trendi inflacionit është në rritje.

Fjalë kyç: planifikimi, inteligjenca artificiale, risku, qeveria digjitale, inflacioni, kriza

Përdorimi i Inteligjencës Artificiale për Zbulimin dhe Parandalimin e Sulmeve Kibernetike

Benita Sylejmani

Kolegji AAB, Prishtinë, Kosovë

Email: benita.sylejmani@universitetiaab.com

Abstrakt

Ky punim analizon ndikimin e Inteligjencës Artificiale (IA) në transformimin e mënyrës së menaxhimit dhe mbrojtjes së sistemeve tona kundër sulmeve kibernetike. IA ofron potencial të jashtëzakonshëm për të identifikuar modelet e sulmeve dhe për t'i parandaluar ato, duke përdorur teknologji të avancuara si mësimi i thellë dhe analiza e të dhënave. Në mënyrë specifike, punimi trajton disa aspekte kryesore të aplikimit të IA-së në sigurinë kibernetike: përmirësimi i reagimeve ndaj incidenteve të sigurisë, avancimi i analizave të rrezikut dhe integrimi me mjetet ekzistuese të sigurisë. Gjithashtu, theksohen sfidat e përdorimit të IA-së, përfshirë problemet me të dhënat, ndjeshmërinë ndaj sulmeve të sofistikuara dhe nevojën për trajnime të vazhdueshme të modeleve. Në punim përfshihet një krahasim i detajuar i tre aplikacioneve të IA-së që analizojnë sulme kibernetike, duke nxjerrë në pah dallimet në mënyrën e funksionimit dhe efektivitetin e tyre. Në përfundim, jepet një panoramë e qartë se si IA mund të luajë një rol të rëndësishëm në përforcimin e mbrojtjes kibernetike dhe të sigurojë sisteme më të forta për t'u përballur me kërcënimet në rritje të botës dixhitale.

Fjalë kyç: IA, analizë, trajnim, sulm kibernetik, mbrojtje, detektim

Sfidat e bizneseve në epokën e inteligjencës artificiale: adaptimi, etika dhe konkurrenca

Blerta Haliti Baruti

Fjolla Trakaniqi

Kolegji AAB, Prishtinë, Kosovë

Email: fjolla.trakaniqi@universitetiaab.com

Abstrakt

Inteligjenca artificiale (IA) po sjell ndryshime thelbësore në mënyrën se si bizneset operojnë, duke ofruar automatizim, efikasitet dhe vendimmarrje të avancuar. Megjithatë, përfshirja e IA në tregjet në zhvillim, si Kosova, përballët me sfida të shumta, përfshirë mungesën e infrastrukturës teknologjike, kostot e larta të implementimit dhe nevojën për fuqi punëtore të kualifikuar. Për më tepër, çështjet etike dhe shqetësimet mbi privatësinë e të dhënave paraqesin pengesa shtesë për adoptimin e gjerë të këtyre teknologjive. Ky studim analizon ndikimin e IA në sektorët kryesorë të ekonomisë, duke u fokusuar te tregtia dhe shërbimet, ku përdorimi i teknologjive të avancuara mund të sjellë përfitime të konsiderueshme, por edhe sfida të ndërlikuara. Nëpërmjet rishikimit të literaturës dhe analizës së rasteve studimore nga kompani vendore, hulumtimi nxjerr në pah vështirësitë që hasin bizneset në përshtatjen me transformimin digjital. Rezultatet tregojnë nevojën për strategji të qarta që mbështesin zhvillimin e aftësive digjitale, rregullimin e duhur ligjor dhe investimet në teknologji për të lehtësuar tranzicionin drejt një ekonomie më të automatizuar dhe inovative.

Fjalë kyç: inteligjenca artificiale, sfida të biznesit, Kosovë, transformim digjital, etikë.

Qeverisja dixhitale dhe roli i inteligjencës artificiale në transformimin e sektorit publik

Blinera Veliu

Kolegji AAB, Prishtinë

Email: blinera.veliu@universitetiaab.com

Abstrakt

Në kohën e transformimeve të thella teknologjike, administratat publike gjenden përballë një dinamike të re sfidash dhe mundësish të cilat burojnë nga avancimi i inteligjencës artificiale (IA). Ky studim synon të trajtojë rolin e IA në kuadër të qeverisjes dixhitale dhe transformimit të sektorit publik, duke analizuar mënyrën se si teknologjitë e avancuara po ndikojnë në rikonceptimin e ofrimit të shërbimeve publike, në përmirësimin e ndërveprimit me qytetarët dhe në rritjen e efikasitetit të funksionimit administrativ. Qëllimi parësor është të vlerësohen përfitimet potenciale dhe kufizimet e aplikimit të IA në administratën publike, me fokus të veçantë në kontekstin institucional dhe zhvillimor të Kosovës. Metodologjia e hulumtimit bazohet në analizën dokumentare dhe krahasuese të praktikave ndërkombëtare, si dhe në shqyrtimin kritik të politikave kombëtare të qeverisjes dixhitale. Gjetjet tregojnë se IA ofron mundësi për rritjen e transparencës, automatizimin e proceseve dhe mbështetjen e vendimarrjes së bazuar në të dhëna, por paralelisht ngre shqetësime etike, juridike dhe sociale, veçanërisht në lidhje me privatësinë dhe qasjen e barabartë. Në përfundim, theksohet nevoja për ndërtimin e kapaciteteve institucionale dhe për hartimin e politikave gjithëpërfshirëse që mundësojnë integrimin e qëndrueshëm dhe të përgjegjshëm të IA në administratën publike.

Fjalë kyç: qeverisje dixhitale, inteligjencë artificiale, administratë publike, transformim teknologjik, efikasitet institucional, etikë.

Metodologjia e Transformimit Kreativ: Rasti i Anime-s së Krijuar me AI

Ertan Iliyaz

Kolegji AAB, Prishtinë, Kosovë

Email: ertan.iliyaz@universitetiaab.com

Abstrakt

Ky studim praktik analizon procesin krijues të prodhimit të videos së parë zyrtare anime "ARIA" duke shfrytëzuar mjete AI. Përmes një qasjeje trefazore (konceptualizimi me Midjourney, Glam Lab dhe CapCut), demonstrohet se si teknologjia e transformimit mund të sintetizojë elementë kulturore të Kosoves në forma moderne arti vizual. Fokusi im i veçantë është vendosur në sfidën e ruajtjes së autenticitetit kulturor gjatë procesit të gjenerimit automatik, duke ofruar zgjidhje inovative për inkorporimin e motiveve tradicionale Japonisë në ambiente dixhitale. Rezultatet tregojnë se kombinimi i algoritmeve Generative AI me inpute video manuale artistike mund të krijojë vepra që ruajnë 78% e karakteristikave kulturore origjinale ndërsa reduktojnë kohën e prodhimit me 92%. Studimi konkludon me një model referimi për krijimtarinë e udhëhequr nga AI, duke bërë integrimin e teknologjisë transformuese në proceset kulturore pa komprometuar identitetin artistik.

Fjalë kyç: Generative AI, transformimin kreativ, anime-je me AI, integrimi i autenticitetit kulturor, integrimin teknologjik, art-vizual.

Inteligjenca artificiale si motor i transformimit digjital në sektorin administrativ

Erza Lipa

Shkumbin Misini

Kolegji AAB, Prishtinë, Kosovë

Email: shkumbin.misini@universitetiaab.com

Abstrakt

Transformimi digjital i sektorit administrativ po rishpien mënyrën tradicionale të ofrimit të shërbimeve publike dhe private, ku Inteligjenca Artificiale (IA) luan një rol transformues. Ky studim eksploron se si teknologjitë e IA përfshirë përpunimin e gjuhës natyrore, automatizimin e proceseve robotike dhe analizën e të dhënave po revolucionarizojnë efikasitetin, transparencën dhe ndërveprimin me qytetarët në administratë. Nëpërmjet analizës së rasteve studimore dhe të dhënave analizuuese, hulumtimi identifikon tre ndikimet kryesore të IA: (1) reduktimin e ngarkesës administrative përmes automatizimit, (2) përmirësimin e vendimmarrjes me algoritme të optimizuara, dhe (3) personalizimin e shërbimeve për përdoruesit. Gjithashtu, studimi hedh dritë mbi sfidat praktike, si çështjet e privatësisë, rezistencën ndaj ndryshimit dhe nevojën për infrastrukturë dixhitale. Analiza e Inteligjencës Artificiale nuk është thjesht një mjet, por një *motor* thelbësor për transformimin administrativ, duke kërkuar një strategji të qëndrueshme të integritit që balancon inovacionin me rreziqet që na pret e ardhmja.

Fjalë kyç: inteligjencë artificiale (IA), transformim digjital, automatizim i proceseve administrative, efikasitet institucional.

Ndikimi i përdorimit të kanaleve të ndryshme në marketingun dixhital: rasti i platformave të mediave sociale dhe marketingut me email

Etleva Namligjiu

Adelina Gashi

Kolegji AAB, Prishtinë, Kosovë

Email: adelina.gashi@universitetiaab.com

Abstrakt

Bizneset dhe organizatat përballen me vështirësinë e zgjedhjes së kanaleve më efikase për të arritur dhe angazhuar klientët e tyre në dritën e përparimeve të shpejta në teknologji dhe ndryshimeve të vazhdueshme në peizazhin e marketingut dixhital. Qëllimi i këtij studimi është të shqyrtojë se si marketingu me email dhe përdorimi i mediave sociale ndikojnë në efikasitetin dhe performancën e taktikave të marketingut dixhital. Studimi vlerëson funksionin e çdo kanali në angazhimin e konsumatorit, ndërgjegjësimin e markës dhe kthimin e përdoruesve në konsumatorë aktivë duke rishikuar literaturën dhe duke analizuar të dhënat aktuale duke përdorur një qasje metodologjike të përzier. Rezultatet tregojnë se, megjithëse platformat e mediave sociale ofrojnë përfitime në nxitjen e angazhimit dhe zgjerimin e shtrirjes së komunikimeve të marketingut, marketingu me email vazhdon të jetë një instrument i fortë për personalizimin e ndërveprimit dhe krijimin e lidhjeve të qëndrueshme me klientët. Hulumtimi përfundon me sugjerime të zbatueshme për mënyrën më të mirë për të kombinuar këto kanale për të rritur efektivitetin e qasjeve të marketingut dixhital dhe për të rritur produktivitetin e përpjekjeve të reklamimit.

Fjalë kyç: marketing dixhital, media sociale, marketing me email, angazhimi i konsumatorëve, strategji të marketingut.

Inteligjenca artificiale dhe ndikimi i saj në të drejtat e njeriut

Evanthi Suli, Juriste
Irgena Dokollari, Avokate
Email: irgenadokollari7@gmail.com

Abstrakt

Ndërsa teknologjia po përparon dita ditës, ndikimi i inteligjencës artificiale në të drejtat themelore të njeriut po bëhet gjithnjë e më i dukshëm. Edhe pse sistemet e inteligjencës artificiale kanë potencialin e duhur për të rritur ndjeshëm mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave të njeriut, në fakt ditët e sotme përdorimi i inteligjencës artificiale në jetën e përditshme po shoqërohet me rreziqe serioze që cenojnë të drejtat e njeriut përmes aplikimit të diskriminimit, pabarazisë gjinore, kërcënimeve ndaj proceseve demokratike dhe cenimit të integritetit e dinjitetit njerëzor. Në këtë kuadër, ky artikull shkencor do të trajtojë dhe analizojë mënyrën sesi inteligjenca artificiale po transformon shoqërinë tonë, duke ndikuar thellësisht jo vetëm mënyrën se si ne jetojmë dhe ndërveprojmë, por edhe në gëzimin e të drejtave themelore të njeriut. Por çfarë do të kuptojmë me termin inteligjencë artificiale? Cilat janë të drejtat themelore të njeriut që po cenohen nga keqpërdorimi i inteligjencës artificiale? Cilat janë instrumentat ligjore që parashikojnë mekanizma konkretë mbrojtës për të drejtat e njeriut? A ka mekanizma ligjorë mbrojtës që sanksionojnë cenimin e të drejtave nga IA dhe nëse jo cilat duhet të jenë ato? Këto pyetje, por edhe shumë të tjera do të gjejnë përgjigje përgjatë këtij punimi.

Fjalë kyç: inteligjencë artificiale, të drejtat e njeriut, instrumenta ligjorë, diskriminim, dinjitet njerëzor.

Roli i Inteligjencës Artificiale në Sport

Fatmir Pireva

Fatbardh Ajvazi

Kolegji AAB, Prishtinë, Kosovë

Email: fatmir.pireva@aab-edu.net

Abstrakt

Teknologjitë e reja dhe aplikacionet kërkimore në fushën e Inteligjencës Artificiale kanë krijuar një revolucion të rëndësishëm në botën e sportit vitet e fundit. Sporti ka tërhequr gjithmonë vëmendje të madhe si një aktivitet i bazuar në maksimizimin e aftësive fizike të njerëzve dhe performancën në një mjedis konkurrues. Megjithatë, futja e Inteligjencës Artificiale në botën e sportit po ripërcakton rregullat e lojës dhe performancën e sportistëve. Konvergenca e Inteligjencës Artificiale dhe shkencës sportive jep avantazhe thelbësore në optimizimin e performancës së atletëve, zbutjen e rreziqeve të lëndimeve dhe përsosjen e strategjive të lojës. Qëllimi i këtij punimi është që të analizoj rolin e inteligjencës artificiale në sport duke u fokusuar në përdorimin e Inteligjencës Artificiale në monitorimin e afërt të lëvizjeve të atletëve, duke ofruar njohuri të vlefshme për të ndihmuar atletët të përmirësojnë teknikat dhe në analizën e të dhënave të mëdha, në identifikimin e parakushteve për të evituar lëndimet si dhe në analizat taktike individuale dhe ekipore. Punimi do të analizojë punimet e fundit të realizuara për të matë rolin e Inteligjencës Artificiale në këto tri aspekte. Nga hulumtime është konkluduar se platformat e ndryshme dhe aplikimi i teknologjisë së marrjes dhe përpunimit të të dhënave ka avancuar dukshëm analizën biomekanike si dhe performancën taktike të lojtarëve dhe ekipeve.

Fjalë kyç: inteligjencë artificiale, sport, biomekanikë, taktikë.

Aplikimi i inteligjencës artificiale në sistemin financiar: përfitimet dhe sfidat

Flori Miftari

Nakije Kida

Kolegji, AAB, Prishtinë, Kosovë

Email: nakije.kida@universitetiaab.com

Abstrakt

Përparimet e shpejta në inovacionet teknologjike financiare, nisur nga kontabiliteti bazë deri te inteligjenca artificiale, historikisht kanë transformuar dhe ripërcaktuar funksionimin e shërbimeve financiare. Këto inovacione kanë rritur efikasitetin, kanë përmirësuar përfshirjen financiare, kanë lehtësuar shërbimin ndaj klientëve, kanë përmirësuar saktësinë në vendimmarrje dhe kanë reduktuar rreziqet në menaxhimin financiar. Mjetet kryesore të inteligjencës artificiale të aplikueshme në sektorin financiar si: vlerësimi i automatizuar i rrezikut dhe vlerësimi i kredive; zbulimi i mashtrimeve dhe siguria kibernetike; asistentët virtualë (Chatbots); tregtimi algoritmik; përfshirja financiare dhe zgjidhjet alternative bankare; si dhe teknologjia rregullatore (RegTech), luajnë një rol thelbësor në përmirësimin e shërbimeve financiare, zgjerimin e aksesit në financa dhe reduktimin e rreziqeve. Megjithatë, pavarësisht mundësive dhe përparësive të shumta, përdorimi i inteligjencës artificiale në sistemin financiar përballat me disa sfida dhe shqetësime. Çështjet më të rëndësishme përfshijnë mbrojtjen e privatësisë së të dhënave, sigurinë kibernetike, përputhshmërinë rregullatore, paragjykimet dhe kufizimet në zbatim, etj. Ky punim ofron një rishikim të zhvillimit dhe aplikimit të inteligjencës artificiale, duke identifikuar fushat kryesore ku mjetet e saj përdoren më së shumti në sistemin financiar. Për më tepër, punimi shqyrton ndikimet e aplikimit të AI, përfshirë efektet në burimet njerëzore, kostot financiare dhe kuadrin rregullator.

Fjalë kyç: inteligjenca artificiale, sistemi financiar, shërbimet financiare, përfshirja financiare.

Etika e medias dhe imazhet e krijuara nga media

Gazmend Abrashi

Xhevahire Izmaku

Kolegji AAB, Prishtinë, Kosovë

E-mail: xhevahire.izmaku@aab-edu.net

Abstrakt

Ndikimi i inteligjencës artificiale (AI) në shoqërinë njerëzore është i padiskutueshëm. Qëllimi i këtij punimi është të vëzhgojë ndikimin në industrinë e medias, veçanërisht ndikimin në kuptimin e plotë të efekteve artificiale dhe imazheve të integritit të AI në shumë dimensione të peizazhit mediatik. Rishikimi metodik i literaturës nxjerr në pah temat dhe idetë kryesore. Punimi shtjellon se si AI ka ndryshuar industrinë e medias duke përmirësuar krijimin dhe kurimin e përmbajtjes, dhe përmbajtjen vizuale, çështjet e privatësisë dhe etikën e medias. Rezultatet treguan se imazhi gjenerues është një mjet i fuqishëm krijues, por në evolucion të vazhdueshëm dhe kërkon që struktura ligjore të përdoret në mënyrë etike në media. Rezultatet nxjerrin në pah nevojën për udhëzime profesionale, teknika të përditësimit të aftësive dhe praktika etike të AI.

Fjalë kyç: media, etikë, AI, imazh, etikë mediatike.

Inteligjenca artificiale dhe mediat në Kosovë

Gentrita Xhemajli

Kolegji AAB, Prishtinë, Kosovë

gentrita2.xhemajli@universitetiaab.com

Abstrakt

Inteligjenca Artificiale (IA) ka filluar të luajë një rol të rëndësishëm në informimin e qytetarëve, duke mos lënë anash edhe ndikimin e saj në besueshmëri në media. Kjo temë ka për qëllim të informoj audiencën në lidhje me përdorimin e inteligjencës artificiale (IA) në media. Përdorimi i rrjeteve sociale ka shënuar rritje të madhe në të gjithë botën, duke bërë mediat online më të përdorura sesa mediat tradicionale. Qëllimi i këtij punimi është të tregojë se sa është i përdorur inteligjenca artificiale në mediumet e Kosovës? Pyetja kërkimore që shtrohet këtu është se nga cilat media po përdoret më së shumti inteligjenca artificiale? Dhe cilat lajme po janë të bëra me IA në mediat e Kosovës? Përmes analizimit të mediave, e veçanërisht ato të postuara më pas në mediat sociale, punimi konstaton se inteligjenca artificiale gjenë përdorim tek mediat e Kosovës, në veqanti ato digjitale. Ky punim tregon se cilat media siç janë: Portalet, Televizionet e njohura kosovare, përdorin inteligjencën artificiale në emisionet, kronikat televizive dhe lajmet e transmetuara në platformat e të tyre digjitale.

Fjalë kyç: lajme, inteligjenca artificiale, mediat, komunikimi

Sfidat e bizneseve kosovare përballë revolucionit të inteligjencës artificiale

Hana Gashi Ahmeti

Kolegji “Pjetër Budi”, Prishtinë, Kosovë

Email: hanagashi5@gmail.com

Abstrakt

Zhvillimi i shpejtë i teknologjive të inteligjencës artificiale (IA) në nivel global po ndryshon në mënyrë thelbësore terrenin konkurrues të biznesit bashkëkohor ndërkombëtar. Megjithëse IA sjell potencial të madh për inovacion, përmirësim të efikasitetit dhe vendimmarrje të bazuar në të dhëna, zbatimi i saj përballat me sfida të shumta – sidomos në vendet në zhvillim. Ky prezantim fokusohet në identifikimin e pengesave kryesore me të cilat përballen ndërmarrjet në Kosovë në përpjekjet e tyre për të integruar teknologjitë e IA-së në kuadër të transformimit dixhital. Duke u mbështetur në analiza cilësore dhe shembuj praktikë, hulumtimi pasqyron kufizimet strukturore, teknologjike dhe organizative që e ngadalësojnë përvetësimin e IA-së në sektorin privat të vendit. Ndër sfidat më të theksuara tek ndërmarrjet kosovare përmenden mungesa e aftësive teknike, qasja e kufizuar në infrastrukturën teknologjike të nevojshme, investimet ende të pamjaftueshme në drejtim të transformimit dixhital, si dhe niveli i ulët i ndërgjegjësimit për rëndësinë strategjike të inteligjencës artificiale. Për më tepër, mangësitë në politikat rregullative dhe mungesa e bashkëpunimit të qëndrueshëm mes institucioneve akademike, qeveritare dhe sektorit privat e bëjnë procesin e integritit edhe më sfidues. Megjithatë, pavarësisht këtyre vështirësive, studimi zbulon një rritje të interesit për IA-në nga ana e bizneseve kosovare dhe nënvizon nevojën për planifikim të qëndrueshëm strategjik, zhvillim të kapaciteteve dhe përkrahje institucionale për të lehtësuar tranzicionin dixhital.

Fjalë kyç: inteligjenca artificiale (IA), bizneset, revolucion, pengesat, zhvillimi

Aplikimi i AI-së (inteligjencës artificiale) dhe IoT (internet of things) në përpunimin e gjuhës natyrale në shërbim të komunitetit

Laurik Helshani

Burim Berisha

Kolegji AAB, Prishtinë, Kosovë

Email: laurik.helshani@universitetiaab.com

Abstrakt

Qëllimi i këtij punimi është ndërtimi i një pajisjeje interaktive që kombinon Raspberry Pi, një ekran me prekje (touchscreen) dhe algoritme të inteligjencës artificiale për të ofruar funksionalitetin text-to-speech. Pajisja synon të sigurojë një zgjidhje për përdoruesit që kanë nevojë për ndihmë zanore dhe ndërveprim më të avancuar me teknologjinë. Për të realizuar këtë projekt, pjesa harduerike përfshin përdorimin e një Raspberry Pi, i cili është i përshtatshëm për integrimin e komponentëve si një touchscreen, një modul zanor për përmirësimin e audios, dhe sensorë opsionalë për ndërveprime më të avancuara. Nga ana softuerike, Python do të përdoret për zhvillimin e aplikacionit që mundëson njohjen e tekstit dhe konvertimin e tij në të folur përmes teknologjive text-to-speech. Integrimi i inteligjencës artificiale në këtë sistem mundëson personalizimin e përvojës së përdoruesit, duke analizuar të dhënat dhe përmirësuar cilësinë e përgjigjeve zanore. Për shembull, modeli i AI-së mund të përshtatë intonacionin, të njohë komandat me një saktësi më të lartë dhe të mundësojë ndërveprime më natyrale. Kjo pajisje mund të përdoret në fusha të ndryshme si ndihmë për persona me aftësi të kufizuara, edukim interaktiv, automatizim i shërbimeve në kioska dixhitale apo asistentë zanorë të personalizuar. Përmes këtij punimi, do të analizohet procesi i ndërtimit të harduerit, zhvillimi i softuerit dhe optimizimi i tij për të siguruar performancë të lartë dhe përdorim të thjeshtë.

Fjalë kyç: IoT, text-to-speech, python, AI.

Roli i Teknologjisë në një domosdoshmëri për kalimin në sistem digjital dhe për të qëndruar konkurrues në treg

Liridon Buqa

Kolegji AAB, Prishtinë, Kosovë

Email: liridon.buqa@universitetiaab.com

Abstrakt

Në epokën e transformimit dixhital, teknologjia ka bërë të domosdoshme kalimin e bizneseve në sisteme dixhitale për të qëndruar konkurrues në treg, më konkretisht bizneset e shitjes së produkteve për vetura në Kosovë. Ky studim eksploron rolin e teknologjisë si një faktor kyç në modernizimin e bizneseve, duke fokusuar në rastin e Kosovës. Nëpërmjet analizës së të dhënave dhe studimit të shembujve praktikë, hulumtimi zbulon se bizneset që investojnë në teknologji dhe adaptojnë sisteme dixhitale janë më të suksesshme në përmirësimin e efikasitetit operacional, zgjerimin e tregut dhe përmirësimin e përvojës së klientit. Studimi gjithashtu identifikon sfidat kryesore që bizneset në Kosovë përballin gjatë kalimit në dixhital, si mungesa e infrastrukturës, kufizimet financiare dhe nevoja për edukim teknologjik. Përfundimet e këtij studimi ofrojnë rekomandime për bizneset dhe politikatat publike për të nxitur transformimin dixhital dhe për të përmirësuar konkurrencën në treg.

Fjalë kyç: teknologjia, transformimi dixhital, konkurrueshmëria në treg, efikasiteti operacional, sfidat e transformimit dixhital të bizneseve.

Përdorimi i inteligjencës artificiale në gazetarinë ekonomike: mundësitë dhe rreziqet

Loreta Axhami

Universiteti i Tiranës, Tiranë, Shqipëri

Email: loreta.axhami@fhf.edu.al

Abstrakt

Përdorimi i inteligjencës artificiale (AI) në gazetarinë ekonomike dhe të biznesit është rritur ndjeshëm në rang global duke ndikuar në shpejtësinë, cilësinë dhe saktësinë e raportimit. Ky zhvillim merr rëndësi të veçantë për vende si Shqipëria ku media përballet me një sërë sfidash jo vetëm të aspektit teknologjik por edhe financiar, menaxherial, etj. Në këtë kontekst, qëllimi i studimit është të analizojë nivelin e përdorimit të AI nga gazetarët shqiptarë që mbulojnë fushën e ekonomisë, biznesit dhe financës; ndikimin dhe qëllimin e përdorimit në punën e tyre si dhe perceptimet për të ardhmen e profesionit. Metodologjia e studimit bazohet në të dhëna sasiore të përfthuara nga pyetësorë të realizuar me gazetarë ekonomie të mediave të ndryshme të cilat ndërthuren me të dhëna cilësore të dala nga intervista të thelluara me studiues dhe ekspertë të fushës. Gjetjet e studimit tregojnë se përdorimi i AI është ende në fazën fillestare pasi vetëm një pjesë e vogël e gazetarëve e përdorin rregullisht në përditshmërinë e tyre ndërsa shumica e përdorin në mënyrë sporadike kryesisht për kërkim/përmbledhje informacioni, redaktim teksti apo analiza financiare. Gazetarët vlerësojnë se teknologjia ka përmirësuar cilësinë e raportimit por shqetësim kryesor mbetet mungesa e saktësisë së informacionit të gjeneruar nga AI, çka çënon besueshmërinë dhe ngre pikëpyetje mbi etikën e përdorimit të kësaj teknologjie të re në gazetari. Rezultatet e studimit shtrojnë nevojën për trajnime të gazetarëve për përdorimin e inteligjencës artificiale në mënyrë që jo vetëm të maksimizohen përfitimet por edhe të identifikohen e zvogëlohen rreziqet nga shfrytëzimi i saj.

Fjalë kyç: Inteligjenca artificiale (AI), gazetaria ekonomike dhe e biznesit, analiza financiare, cilësi informacioni, besueshmëri, etikë.

Aplikimi i Inteligjencës Artificiale në Ndërmarrjet e Vogla dhe të Mesme në Republikën e Kosovës

Lulzim Shabani

Kolegji AAB, Prishtinë, Kosovë

Email: lulzim.shabani@universitetiaab.com

Abstrakt

Inteligjenca artificiale si ide ekziston për shumë vite, por zhvillimi i saj domethënës sapo ka filluar. Përdorimi i inteligjencës artificiale po rritet si në jetën e përditshme po ashtu dhe në biznes. Duke marrë parasysh rëndësinë e aplikimit të inteligjencës artificiale në biznesin e sotëm, ky punim ka eksploruar aplikimin dhe sfidat e saj në ndërmarrjet e vogla dhe të mesme në Republikën e Kosovës. Prandaj qëllimi i këtij punimi është të tregojë arsyet dhe metodat për aplikimin e inteligjencës artificiale në operacionet e biznesit. Bazuar në një studim të realizuar në mesin e 70 ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme në Republikën e Kosovës, ky hulumtim synon të përcaktojë rëndësinë e aplikimit të inteligjencës artificiale në sektorin e biznesit dhe të analizojë mundësitë që ofron kjo teknologji për zhvillimin dhe rritjen e tyre. Objektivi i dytë i këtij studimi është vlerësimi i nivelit të kënaqshmërisë së kompanive që tashmë kanë integruar inteligjencën artificiale në aktivitetet e tyre. Rezultatet e analizës empirike treguan se të gjitha kompanitë e përfshira në studim përdorin të paktën një formë të inteligjencës artificiale në proceset e tyre të biznesit. Përfitimet kryesore që ato identifikojnë lidhen me kursimin e kohës dhe burimeve, rritjen e efikasitetit operacional si dhe përmirësimin e proceseve të prodhimit dhe ofrimit të shërbimeve. Këto gjetje dëshmojnë për rëndësinë e rritjes së ndërgjegjësimit dhe investimeve në këtë fushë, duke e konsideruar inteligjencën artificiale një faktor kyç për zhvillimin e mëtejshëm të bizneseve në Kosovë.

Fjalë kyç: inteligjenca artificiale (IA), aplikimi, mundësitë, proceset ndërmarrjet e vogla dhe të mesme,

Përdorimi i ChatGPT për Korrigjimin e Teksteve nga Gazetarët: Përfitimet, Kufizimet dhe Rreziqet

Marsela Shytia

Universiteti i Tiranës, Tiranë, Shqipëri

Email: marselashytia@gmail.com

Abstrakti

Përdorimi i Inteligjencës Artificiale dhe ChatGPT si aplikacioni më popullor, nga gazetarët në punën e tyre të përditshme po bëhet gjithnjë e më i zakonshëm. Edhe në mediat shqiptare, përdoret gjerësisht, kryesisht për të redaktuar tekste dhe për të korrigjuar gabimet drejtshkrimore. Ky punim synon të evidentojë përfitimet e kësaj praktike dhe nga ana tjetër të nxjerrë në pah edhe kufizimet dhe rreziqet që vijnë bashkë me to. Përmes një qasjeje kualitative, do të analizohet përdorimin e ChatGPT nga gazetarët shqiptarë për korrigjimin e teksteve. Metoda kryesore e mbledhjes së të dhënave do të jetë intervista me gazetarë që punojnë në media të ndryshme, duke përfshirë gazeta të shtypura si “SOT” dhe “Fjala” si dhe portale online si Konica.al. Nga njëra anë, gazetarët tani kanë mundësi të ekonomizojnë kohën e tyre me redaktimin automatik, duke mos pasur më nevojë për një redaktor në strukturat e tyre. Nga ana tjetër, të intervistuarit pohojnë se gjuha shqipe ka struktura dhe forma gramatikore të ndërlikuara që mund të jenë të vështira për ChatGPT, duke shkaktuar mundësi gabimesh. Gjithashtu ata tregojnë se përdorimi i Inteligjencës Artificiale krijon një lloj “varësie”. Në përfundim, përdorimi i ChatGPT për korrigjimin e teksteve gazetareske ofron përfitime si rritja e saktësisë dhe shpejtësia në redaktim. Megjithatë, duhet të jemi të vetëdijshëm se mund të çojë në humbjen e aftësive manuale të redaktimit të gazetarëve. Prandaj, është thelbësore që ChatGPT të përdoret si një mjet ndihmës, jo si një zëvendësues i redaktorëve.

Fjalë kyç: Inteligjenca Artificiale, ChatGPT, media shqiptare, gazetarë, redaktim, korrigjim.

Inteligjenca Artificiale në Edukim

Mentor Rrustemaj

Sh.F.M.U " 8 Dëshmorët ", Gjakovë, Kosovë

Email: mentor.rrustemaj@gmail.com

Abstrakt

Zhvillimi i shpejtë i Inteligjencës Artificiale, është duke luajtur një ndikim madhështorë mbi edukimin. Duke e filluar me këtë thënje nga Asistentja e Drejtorit Gjeneral pranë UNESCO-s, do të shohim disa të dhëna në botë rreth përdorimit të teknologjisë AI në sistemin e Arsimit në përgjithësi. Për këtë punim janë përfshirë të dhëna të ndryshme ndërkombëtare - duke përfshirë, ueb faqe të ndryshme, Revista Ndërkombëtare mbi edukimin, raporte të BE-së dhe ato nga SHBA-të, e deri tek Organizata Botërore për Ruajtjen e Trashëgimisë Kulturore (UNESCO). Në këtë punim, së pari, bëhet fjalë për historiatin e AI-së, më pas përfshirjen e AI-së në edukim - në procesin e mësimdhënies dhe nxënies, duke mos anashkaluar versionet e CHATGPT-së (versionet 3.0, 3.5 dhe 4.0). Për transformimin e edukimit në kuadër të teknologjisë AI, pastaj për aplikacione dhe platforma (20 sosh), të cilat, duke e shfrytëzuar AI-në, përdoren në sistemin e edukimit - duke theksuar rendësit e tyre në përgjithësi. Si e rëndësishme, dhe ku është përfshirë në këtë punim, është edhe sfida e përdorimit të AI-së në procesin e edukimit si dhe aspektin e etikës, sa i përket përdorimit të AI-së në procesin edukativ. Në fund fare ky punim përfundon me disa rekomandime, gjithnjë duke u bazuar në të gjeturat nga të dhënat e dokumentacionit të lartcekur, dhe me bindjen së puna e bërë do të ofron të dhëna të rëndësishme në këtë drejtim.

Fjalë kyç: Inteligjenca artificiale, ChatGpt, mësimdhënie, mësimnxënie, rekomandime.

Përparimet në inteligjencën artificiale dhe robotikë: ndikimi mbi produktivitetin dhe adoptimi i teknologjisë në NVM-të e Ballkanit Perëndimor

Mimoza Maloku

Kolegji AAB, Prishtinë

mimoza.maloku@universitetiaab.com

Abstrakt

Përparimet e shpejta në inteligjencën artificiale (AI) dhe robotikë kanë shkaktuar shqetësime lidhur me ndikimin e mundshëm të këtyre teknologjive mbi produktivitetin në ndërmarrjet e vogla dhe të mesme (SMEs) në rajonin e Ballkanit Perëndimor. Një nga shqetësimet kryesore është mundësia e zhvendosjes së forcës së punës, që kërkon një adaptim psikologjik ndaj këtyre teknologjive. Megjithatë, adoptimi i AI-së në SMEs mund të sjellë përfitime të shumta, përfshirë përmirësimin e performancës financiare, rritjen e angazhimit të punonjësve, menaxhimin efikas të të dhënave dhe strategji të avancuara marketingu, siç theksohet nga Kumar dhe Kalse. Rëndësia e adoptimit të AI për SMEs u theksua gjatë sfidave të shkaktuara nga pandemia e COVID-19. Ky hulumtim shqyrton ndikimin e AI dhe robotikës në SMEs në rajonin e Ballkanit Perëndimor, duke u përqendruar në ndryshimet psikologjike të nevojshme për punonjësit dhe rezultatet ekonomike të lidhura me adoptimin e teknologjive. Ky studim synon të vlerësojë nivelin aktual të integritit të AI dhe robotikës në SMEs në Ballkanin Perëndimor, duke shqyrtuar sfidat që hasin këto ndërmarrje gjatë adoptimit të këtyre teknologjive.

Fjalë kyç: AI, robotikë, produktivitet, adoptim i teknologjisë, adaptim psikologjik, Ballkan Perëndimor

Fjalët e tepërta në masmedia dhe roli i teknologjisë digjitale në korrigjimin e gabimeve sintaksore

Naile Demiri

Bujar Tafa

Kolegji AAB, Prishtinë, Kosovë

Email: bujar.tafa@universitetiaab.com

Abstrakt

Në këtë parashtrësë mëtoj të vej në dukje disa nga fjalët e tepërta në fjali, të cilat, jo gjithherë po përdoren drejt e mirë, si për shkak të një “jo profesionalizmi shkencor-sintaksor” me rastin e përdorimit të tyre në ligjërimin e lidhur (në formën e folur e të shkruar), ashtu edhe për shkak të një papërgjegjësie që e ndeshim në masmedia dhe te të gjitha shtresat shoqërore në profesionet që ushtrojmë. Në ditët e sotme kur ndikimi i masmedias është më i madh se kurrë, përdorimi i fjalëve dhe i shprehjeve të tepërta në fjali e periudhë, bien ndesh me kërkesat e një shkrimi të thuktë e të qartë, ndesh një ekonomizimi gjuhësor, e që për këtë na mëson një fjali e famshme e filozofit francez Paskal, në një nga letrat e tij: “E kam bërë këtë letër më të gjatë se zakonisht, sepse nuk kisha kohë ta bëja më të shkurtër”. Objekti kryesor i këtij studimi është të identifikoj këto gabime (teprinë e fjalëve e të shprehjeve në fjali) në masmediat tona dhe të vlerësoj ndikimin që ato kanë në strukturën e fjalive dhe të qartësisë së mesazhit. Po ashtu, punimi im synon të vejë në pah rolin e teknologjive digjitale, si p.sh., ChatGPT, në korrigjimin e strukturës sintaksore të fjalive dhe mundësinë e mënjanimin të fjalëve e shprehjeve të tepërta në fjali e periudha, me qëllim për të kontribuar një gjuhë më funksionale, si te masmediat, e gjithsesi edhe në të mësuarit e gjuhës shqipe drejt e mirë në të folur e në të shkruar.

Fjalë kyç: fjalë, shprehje, fjali, masmedia, thuktësia e fjalisë, teknologjia digjitale, ChatGPT.

Gjuhësia përballë teknologjisë

Orjeta Dushi ¹

Blerina Lera ²

Email: blerinakola84@gmail.com

¹ Universiteti i Shkodrës, Shqipëri

² Gjimnazi “28 Nëntori”, Shkodër, Shqipëri

Abstrakt

Gjuhësia, shkencë në përdorim dhe në studim, realizohet nëpërmjet kodimit dhe dekodimit të informacionit momental, ose afatgjatë. Rijetësimi i gjuhës në komunikimin human dhe gërshetimi me algoritmet e AI-së është qëllimi i këtij studimi. Duke përdorur metodat përshkruese e shpjeguese, bazuar në literaturë të pasur kemi arritur rezultatet: 1. Pasqyrimin e programeve, metodave e mjeteve që lehtësojnë rezultatin e kërkimit shkencor në një saktësi matematikore e shpejtësi kohore në studimin e teksteve të autorëve të vjetër për stilin e tyre, për përdorimin e shpeshtë ose jo të klasave të fjalëve/ lemeve. 2. Sfidën e kohës me përshtatjen e programeve mësimore në përputhje me botën e automatizuar duke ekonomizuar komunikimin gjuhësor me anë të fjalëve kyçe. 3. Format e edukimit të studentëve drejt të menduarit kritik duke përdorur AI-në në mënyrë etike. Përdorimi i rezultateve sjell: a) risi për ndryshimin e kurrikulave mësimore; b) metoda të edukimit drejt të menduarit kritik larg plagjiaturës; c) integrimin e shoqërisë humane në përdorimin e teknologjisë. Mesazhi ynë: Përdor rrjetëzimin, të fitosh civilizimin!

Fjalë kyç: komunikim, tekst, program, metoda, edukim, mendim kritik.

Transformimi i kontabilitetit përmes inteligjencës artificiale: rishikim sistematik i literaturës mbi rolin e edukimit dhe kërkesat e tregut të punës

Pranvera Dalloshi

Nderim Rexhepi

Kolegji AAB, Prishtinë, Kosovë

Email: pranvera.dalloshi@universitetiaab.com

Abstrakt

Inteligjenca artificiale po revolucionarizon gjithnjë e më shumë profesione të fushave të ndryshme, përfshirë edhe kontabilitetin dhe auditimin. Ndërkaq, në përballje me këtë ndryshim, universitetet luajnë një rol thelbësor në përgatitjen e kontabilistëve të ardhshëm për të përballuar sfidat dhe transformimet e tregut të punës. Ky punim analizon ndikimin e inteligjencës artificiale (AI) në profesionin e kontabilitetit përmes një rishikimi sistematik të literaturës, duke u fokusuar në dy dimensione thelbësore: perceptimet e studentëve të kontabilitetit mbi përgatitjen e tyre për sfidat që sjell AI dhe kërkesat e industrisë për kompetenca të reja digjitale. Duke aplikuar metodologjinë e rishikimit sistematik sipas qasjes së Kitchenham (2004), janë përzgjedhur dhe analizuar studime të publikuara gjatë periudhës 2015–2025 nga burime akademike të besueshme. Gjetjet tregojnë një mospërputhje të theksuar midis aftësive të vetëvlerësuar të studentëve dhe pritshmërive të tregut të punës, duke theksuar nevojën për reformë në kurrikulat universitare. Po ashtu, studimet nxjerrin në pah rëndësinë e angazhimit aktiv të profesionistëve me teknologjinë dhe integrimin e AI në praktikat kontabël dhe auditim. Kjo nënkupton se kontabilistët duhet të kuptojnë dhe interpretojnë teknologjinë, të zhvillojnë aftësi në analizën e të dhënave, shkrim-leximin në AI dhe mjete digjitale, ndërsa zhvendosen drejt roleve strategjike si analiza e biznesit, qëndrueshmëria dhe etika e AI. Punimi rekomandon që institucionet e arsimit të lartë të zhvillojnë programe të përshtatshme të kontabilitetit.

Fjalë kyç: Inteligjenca Artificiale (AI), kontabiliteti, kërkesat e tregut të punës.

Inteligjenca Artificiale dhe Politikat Publike në Kosovë: Mundësitë dhe Sfidat për Barazi Sociale

Pranvera Jusufi Imeri

South East European University (SEEU), North Macedonia

Email: pj33253@seeu.edu.mk

Abstrakt

Inteligjenca Artificiale po luan një rol të rëndësishëm në zhvillimin ekonomik dhe social të Kosovës. Zbatimi i saj në sektorë të ndryshëm, si arsimi, shëndetësia dhe administrata publike ofron mundësi të rëndësishme për përmirësimin e ofrimit të shërbimeve dhe rritjen e efikasitetit operativ. Megjithatë, mungesa e një kuadri strategjik të qartë, e kombinuar me rreziqet e thellimit të pabarazisë sociale, mund ta zgjerojë hendekun ekonomik dhe dixhital në vend. Ky studim synon të analizojë ndikimin e IA në barazinë sociale në Kosovë dhe të propozojë politika që promovojnë një qasje gjithëpërfshirëse ndaj avancimit teknologjik. Metodologjia përfshin një analizë të gjerë të të dhënave dytësore, duke përfshirë raporte institucionale dhe praktikat më të mira ndërkombëtare mbi ndikimet shoqërore të IA. Rezultatet tregojnë se, pa një kuadër rregullator efektiv, rritja e përdorimit të IA mund të thellojë pabarazitë ekzistuese, veçanërisht për komunitetet e marginalizuara. Sidoqoftë, politikat e hartuara mirë mund ta shfrytëzojnë IA-në për zhvillim të qëndrueshëm dhe krijimin e mundësive të barabarta për të gjithë qytetarët. Në përfundim, ekziston një nevojë urgjente për një strategji të integruar që garanton qasje të barabartë në teknologji, promovon transparencën në aplikimin e IA dhe krijon një kuadër etik për mbrojtjen e të drejtave të qytetarëve. Me masat e duhura, IA mund të bëhet një mjet jetik për ndërtimin e një shoqërie më të drejtë dhe gjithëpërfshirëse në Kosovë.

Fjalë kyç: inteligjenca artificiale (IA), politikat sociale, barazia, pabarazia, Kosova

Literacia e inteligjencës artificiale në redaksitë mediatike shqiptare dhe sfida e aplikimit

Raimonda Nelku

Universiteti i Tiranës, Tiranë, Shqipëri

Email: raimonda.nelku@fhf.edu.al

Abstrakt

Zhvillimet në media kudo në botë kanë sjellë një ekspozim të shtuar ndaj Inteligjencës Artificiale (IA në redaksi, duke rritur efikasitetin në punë. Detyrat që IA përmbush në praktikë janë rutinë e thjeshtë dhe e përsëritshme. Kësisoj që ajo ti përgjigjet kërkesave të gazetarisë duhet të programohet, në mënyrë që ti përshtatet nevoja editoriale të redaksisë së lajmeve. Por si ka ndikuar IA në redaksitë shqiptare, deri në cilën masë ato kanë njohuri, janë familjarizuar dhe e përdorin atë ? Ky studim synon të vlerësojë nivelin e literacisë dhe gatishmërinë e redaksive shqiptare, përfshirë televizionet kombëtare dhe rajonale, si dhe mediat online, për t'u përshtatur me këto transformime teknologjike. Hulumtimi bazohet në një analizë empirike me të dhëna të dorës së parë të mbledhura me gazetarë dhe redaktorë të angazhuar në media të ndryshme. Ndërsa shumë përdorime të IA mund ti shërbejnë interesit publik, nevoja për ekspertizë mbi efektet e saj mbetet një sfidë e hapur për gazetarinë moderne. Gjetjet e punimit tregojnë se adoptimi i IA në mediat shqiptare është ende në fazat e hershme, me përdorime të kufizuara të redaksive. Ky studim thekson nevojën për një qasje më të strukturuar ndaj integritit të IA në redaksitë shqiptare, përmes investimeve në edukim, teknologji si dhe strategji për të balancuar automatizimin me ruajtjen e rolit njerëzor në gazetari.

Fjalë kyçe: inteligjencë artificiale, literaci, redaksi, media shqiptare

Dilemat etike në përdorimin e IA-së

Ridvan Emini

Universiteti i Evropës Juglindore, Maqedonia e Veriut

Email: re29788@seeu.edu.mk

Abstrakt

Një nga dilemat etike më të mëdha në kohën bashkëkohore është përdorimi i Inteligjencës Artificiale (IA) në vendimmarrje pasi që shumë filozof të etikës konsiderojnë se algoritmet që përdoren mund të dërgojnë në vendime të gabuara, rrjedhimisht mund edhe të rrisin dozën e paragjykitimit dhe diskriminimit. Krejt kjo sipas këtyre mendimtarëve mund të dërgoj në pabarazi edhe më të mëdha në shoqëri. Sipas filozofëve të moralit, përdorimi i IA-së sidomos në rastet e vendimmarrjes në fushën e drejtësisë, politikës, mediave etj., duhet ti përmbajë pyetjet esenciale se algoritmet që përdoren në teknologji a janë të ndershme apo sa janë të tilla?, A përforcon paragjykimet ekzistuese IA?. A kanë përgjegjësi krijuesit e IA-së dhe cila mund të jetë ajo? Një dilemë tjetër e filozofëve është edhe emancipimi shoqëror përmes IA-së. Pra, sa mund të jenë të dobishme për shoqërinë këto sisteme teknologjike. Sfidë në 'epokën digjitale' për filozofët e moralit mbetet edhe përdorimi i IA-së për mbikëqyrje, përkatësisht ata kërkojnë që të avancohen rregulloret/udhëzimet dhe ligjet që mbrojnë të drejtat dhe liritë e individit përkatësisht njeriut.

Fjalë kyç: IA, vendimmarrje, paragjykim, pabarazi, etika, përgjegjësi, mbikëqyrje.

Integrimi i Inteligjencës Artificiale në Strategjitë e Bizneseve Kosovare

Rrezarta Gashi

Kolegji AAB, Prishtinë, Kosovë

Email: rezartag@gmail.com

Abstrakt

Inteligjenca artificiale (IA) tashmë është duke luajtur një rol gjithnjë e më të rëndësishëm në transformimin e të bërit biznes në nivel global, duke ndikuar në mënyrën se si ndërmarrjet operojnë, marrin vendime dhe ndërveprojnë me klientët dhe tregun operues. Ky prezantim shqyrton procesin e integritit të IA në strategjitë e bizneseve kosovare, me qëllim identifikimin e tendencave të adoptimit, fushave prioritare të aplikimit dhe sfidave kryesore që shoqërojnë këtë transformim. Studimi bazohet në një qasje të kombinuar kërkimore, duke përfshirë analizën empirike të praktikave vendore si dhe krahasimin me përvoja ndërkombëtare të suksesshme. Fokus i veçantë i analizës janë përfitimet strategjike të IA në sektorët kyç të ekonomisë kosovare – përfshirë automatizimin e proceseve, personalizimin e shërbimeve dhe zhvillimin e produkteve inovative. Gjetjet e paraqitura tregojnë se bizneset që integrojnë IA në mënyrë të qëllimshme dhe të planifikuar kanë potencial të rrisin ndjeshëm efikasitetin, konkurrueshmërinë dhe qëndrueshmërinë në tregjet rajonale dhe ndërkombëtare. Megjithatë, përballja me mungesën e aftësive teknike, infrastrukturës digjitale të përshtatshme dhe kapaciteteve strategjike të menaxhimit mbetet një sfidë thelbësore, që kërkon mbështetje të koordinuar nga sektori publik, privat dhe akademik.

Fjalë kyç: inteligjenca artificiale (IA), bizneset, planet strategjike, zhvillimet, mundësitë.

Roli i inteligjencës artificiale në mbrojtjen e infrastrukturave kritike

Samir Jakupi

Kolegji AAB, Prishtinë, Kosovë

Email: samir.jakupi@universitetiaab.com

Abstrakt

Në epokën tonë infrastrukturat si: Energjia, Uji, Transporti dhe Sistemet Shëndetësore, kanë infrastruktura të digjitalizuar dhe janë të ndërlidhura me sistemet dixhitale të komunikimit. Dixhitalizimi i këtyre infrastrukturave ka shumë të mira po gjithashtu i bënë më të hapura ndaj sulmeve kibernetike duke rrezikuar sigurinë kombëtare dhe mirëqenien publike. Në këtë studim do të analizohet roli i Inteligjencës artificiale (AI) në mbrojtjen e këtyre infrastrukturave shumë të rëndësishme, me fokus të veçantë në zbulimin proaktiv të anomalive, parandalimin e sulmeve dhe reagimi në kohë sa më të shpejt. Në këtë studim do të shqyrtohen literature aktuale dhe softuer/pajisje të cilat përdorin inteligjencën artificiale për mbrojtje ndaj sulmeve kibernetike. Shumë studime tregojnë se me përdorimin e AI mund të zvogëlohet koha e reagimit ndaj kërcënimeve kibernetike duke shmangur ndërprerjet totale të shërbimeve. Për të pasur sukses në implementimin e këtyre teknologjive të fundit duhen politika te qarta sigurie, staf i trajnuar dhe bashkëpunim ndërinstitucional.

Fjalë kyç: inteligjencë artificiale, infrastrukturë kritike, siguri kibernetike, parandalim sulmesh, mbrojtje dixhitale.

Projekti Reconnected në Kosovë: aplikimi i IA përmes të mësuarit përforcues për shëndetin mendor

Sevim Mustafa¹, Naim Fanaj^{2,4}, Elona Krasniqi^{3,4}

¹ Kolegji AAB, Prishtinë, Kosovë

² Alma Mater Europae Campus College Rezonanca, Prishtinë, Kosovë

³ Kolegji UBT, Prishtinë, Kosovë

Email: naimfanaj@gmail.com

Abstrakt

Projekti RECONNECTED, i mbështetur nga programi BE/Horizon Europe, synon të trajtojë çështjet e shëndetit mendor të përjetuara nga popullatat e cenueshme në Evropë, duke përfshirë ato në Kosovë, veçanërisht individët me status të ulët socio-ekonomik. Objektivi është të prezantohet aplikimi Inteligjencës Artificiale përmes të mësuarit përforcues për shëndetin mendor në kuadër të projektit RECONNECTED. Do të bëhet përshkrimi i mënyrës së përdorimit të IA në projekt dhe rishikimi i literaturës në lidhje me të mësuarit përforcues në shëndetin mendor. Mësimi përforcues (RL) po eksplorohet gjithnjë e më shumë për aplikime në shëndetin mendor (terapitë e personalizuara, planet e trajtimit, monitorimin dhe ndërhyrjet e hershme etj). Projekti RECONNECTED përdorë Mikro-ndërhyrjet përmes aplikacionit Moodbuster. Këto bazohen në paradigmen e Të mësuarit përforcues përmes të teknikës së Mësimi përmes makinerisë. Vendimmarrja sekuenciale e kësaj teknike do vendos cilat aktivitete ose mikrondërhyrje ti ofrohen, kohën e përshtatshme, metodën se si ti ofrohen, për përkujtuesit, ndjenjat etj. Kjo do mundëson personalizimin e aktiviteteve më të mira të përdoruesve. RECONNECTED synon që ta zbatoj në praktikë paradigmen e suksesshme të të mësuarit përforcues e cila përshtatet shumë natyrshëm me algoritmet e personalizimit në kujdesin për shëndetin mendor.

Fjalë kyç: RECONNECTED, IA, të mësuarit përforcues, shëndeti mendor, Kosovë.

Ndikimi i marketingut digjital në sjelljen e konsumatorëve: roli i chatbot-eve, sponsorizimeve dhe influencersve

Shaip Bytyçi

Vjollca Hasani

Gazmend Abrashi

Kolegji AAB, Prishtinë, Kosovë

Email: vjollca.hasani@universitetiaab.com

Abstrakt

Marketingu digjital ka transformuar mënyrën se si konsumatorët marrin vendime për blerje, duke e bërë ndërveprimin me markat më të personalizuar dhe më të drejtpërdrejtë. Ky studim analizon ndikimin e tre faktorëve kryesorë të marketingut digjital – chatbot-ët, sponsorizimet dhe influencersit – në sjelljen e konsumatorëve. Me avancimet në inteligjencën artificiale, chatbot-ët janë shndërruar në mjete të rëndësishme për ofrimin e shërbimit ndaj klientit, duke ndikuar në besnikërinë dhe përvojën e konsumatorit. Në të njëjtën kohë, sponsorizimet po zëvendësojnë reklamën tradicionale si një mënyrë më efektive për të ndikuar në perceptimin e markës dhe për të rritur angazhimin e klientëve. Për më tepër, marketingu me ndikim ka fituar rëndësi të madhe, me influencersit që luajnë një rol kyç në formimin e opinioneve dhe vendimeve të blerjes përmes mediave sociale. Studimi shqyrton se cili prej këtyre faktorëve ka ndikimin më të madh në sjelljen e konsumatorëve, duke ofruar një perspektivë të re mbi ndryshimet e tregut dhe tendencat e reja të marketingut digjital. Rezultatet e hulumtimit pritet të kontribuojnë në zhvillimin e strategjive më efektive për bizneset që synojnë të maksimizojnë ndikimin e tyre në konsumatorët modernë.

Fjalë kyç: marketingu digjital, sjellje konsumatore, Chatbot-e, sponsorizim, influencers.

Integrimi i Inteligjencës Artificiale në Edukimin Fizikë

Shemsedin Vehapi

Besim Gashi

Kolegji AAB, Prishtinë, Kosovë

Email: besim.gashi@aab-edu.net

Abstrakt

Edukimi fizik është një disiplinë e rëndësishme shkollore e cila luan rolë të rëndësishëm në zhvillimin e personalitetit të fëmijëve. Përdorimi i teknologjisë dhe inteligjencës artificiale në procesin edukativ kohëve të fundit është identifikuar si një mënyrë për të përmirësuar përmbajtjen arsimore e cila ka prodhuar ndryshime domethënëse krahasuar me modelet klasike arsimore. Inteligjenca Artificiale avancoi komunikimin mesimdhënës-mësimnxënës, duke mundësuar përpunimi dhe transmetimin e informacion në mënyrë të menjëhershme, efikase të thjeshtë dhe kuptimplote. Qëllimi i këtij punimi është që të analizoj dhe bëjë një rishikim të literaturës shkencore mbi inteligjencën artificiale dhe se si ajo mund të mbështesë mesimdhënësin e edukimit fizik në procesin e mesimdhënies në veçanti në disajnimin e materialit mesimorë dhe transmetimit të drejtpërdrejt të informacioneve, në përmirësimin e aspekteve organizative të orës mesimore, rritjen e motivimit dhe përmirësimin e klimës në mesim si dhe organizmin e detyrave jashtëshkollore mbi bazën e planeve të personalizuar të bazuar në nevojat dhe preferencat e fëmijëve. Hulumtimet tregojnë se platformat e ndryshme teknologjike dhe përdorimi i Inteligjencës Artificiale kanë ndihmuar mesimdhënësit e edukimit fizikë në rritjen e efikasitetit të punës si dhe kanë ngritur nivelin e përfshirjes aktive të fëmijëve në aktivitet fizike në shkollë dhe në detyrat jashtë shkollës.

Fjalë kyç: inteligjencë artificiale (IA), edukim fizikë, shkollë, ora mesimore.

Jetesa familjare në kohën e inteligjencës artificiale: ndërmjet komoditetit dhe sfida etike

Violeta Smajlaj

Fakulteti i Studimeve Islame, Prishtinë, Kosovë

Email: violetasmajlaj4@gmail.com

Abstrakt

Epoka e inteligjencës artificiale (IA) që tashmë është shtrirë gjithandej, po transformon rrënjësisht mënyrën se si familjet funksionojnë dhe ndërveprojnë në përditshmëri. Ky punim ka për qëllim të vë në pah ndikimin e inteligjencës artificiale, duke vënë theksin te balanca mes përfitimeve praktike dhe implikimeve etike. Inteligjenca artificiale tashmë ka ndryshuar edhe stilin e jetës, duke futur komoditet të ri në jetën familjare përmes pajisjeve të zgjuara. Megjithatë, këto zhvillime kanë hapur dilema të rëndësishme etike, përfshirë cenimin e privatësisë, ndryshimin e dinamikave ndërpersonale, rrezikun e varësisë nga teknologjia, si dhe sfidat etike duke bërë që kjo e fundit të pësojë disa ndryshime. Ky studim përfshinë një qasje ndërdisiplinore, duke integruar perspektiva nga fusha të ndryshme, si: sociologjia, teknologjia dhe etika, për të analizuar se si IA ndikon në strukturën dhe marrëdhëniet brenda familjes. Rezultatet synojnë të pasqyrojnë jo vetëm përfitimet që IA mund të sjellë, por edhe sfidat që kërkojnë trajtim të kujdesshëm dhe të detajuar. Punimi përpiqet të nxisë një debat të ndërgjegjshëm për përdorimin e teknologjisë në jetën familjare, duke propozuar qasje të balancuara që mund të ndihmojnë familjet të përfitojnë nga IA pa rrezikuar vlerat dhe mirëqenien e tyre.

Fjalë kyç: Inteligjenca artificiale, familja, etika, sfidat, jetesa familjare

Një analizë e shfrytëzimit të ChatGPT në lëndët *Gjeometri deskriptive* dhe *Algjebër lineare*

Vjollca Mustafa

Universiteti i Evropës Juglindore, Republika e Maqedonisë së Veriut

Email: v.mustafa@seeu.edu.mk

Abstrakt

Ndërsa studentët shfrytëzojnë ChatGPT për përgjigje të shpejta dhe për zgjidhjen e detyrave pa u munduar shumë, kjo teknologji ofron edhe më shumë lehtësira dhe kursim kohe për profesorët gjatë përgatitjes së detyrave dhe punimeve të ndryshme. Megjithatë, besueshmëria e informacionit dhe të dhënave të marra nga ChatGPT dhe mjete të tjera të ngjashme mbetet për t'u verifikuar. Në punimin tim kam shqyrtuar disa shembuj konkretë mbi zgjidhjen dhe formulimin e detyrave në lëndët Algjebër Lineare dhe Gjeometri Deskriptive. Arsyeja pse u përqendrova te këto dy lëndë është se, gjatë testimeve me pyetje në ChatGPT për detyra nga Algjebra Lineare, kam vërejtur se shumica e rezultateve janë të sakta. Ndërsa, për Gjeometrinë Deskriptive, modeli ofron kryesisht vizatime hapësinore dhe aksiometri, por jo projeksione ortogonale, të cilat janë të domosdoshme gjatë orëve mësimore dhe për t'u shfrytëzuar nga studentët. Mund të themi se inteligjenca artificiale paraqet një "kuti të Pandorës" me mundësi të pafundme.

Fjalë kyç: ChatGPT, gjeometri deskriptive, algjebër lineare.

Aplikimi i teknologjisë *Blockchain* në ciklin e kontabilitetit dhe raportim financiar: mundësitë dhe sfidat

Ylber Prekazi

Kolegji AAB, Prishtinë, Kosovë

Email: ylber.prekazi@universitetiaab.com

Abstract

Teknologjia Blockchain ka sjellë ndryshime të mëdha në fusha të ndryshme, përfshirë edhe kontabilitetin dhe raportimin financiar. Ky punim shqyrton aplikueshmërinë e kësaj teknologjie në ciklin e kontabilitetit, duke analizuar avantazhet, sfidat dhe ndikimet e mundshme në proceset tradicionale të regjistrimit dhe raportimit financiar. Përmes një qasjeje teorike dhe praktike, studimi eksploron se si blockchain mund të përmirësojë transparencën, sigurinë dhe efikasitetin e transaksioneve kontabël. Gjithashtu, diskutohen ndikimet e mundshme në rolin e kontabilistëve dhe audituesve, si dhe adaptimi i standardeve ekzistuese kontabël dhe të raportimit financiar ndaj kësaj teknologjie inovative. Rezultatet e studimit tregojnë se blockchain ka potencialin të transformojë ciklin kontabël, por kërkon gjithashtu sfida rregullatore dhe teknike që duhet të adresohen përpara implementimit të plotë. Studimi, po ashtu tregoi se zbatimi i teknologjisë blockchain e plotëson ciklin normal të kontabilitetit, duke ofruar kursime në kosto, identitet dixhital dhe siguri të shtuar.

Fjalë kyç: teknologjia Blockchain, kontabiliteti, raportimi financiar, transparenca, auditimi, siguria financiare.

Kufiri midis ndihmës dhe varësisë: përdorimi i ChatGPT nga gazetarët për korrigjimin e teksteve në Shqipëri

Danjela Barçi

Departamenti i Gazetarisë, Universiteti i Tiranës, Shqipëri

Email: danjelabarci@gmail.com

Abstrakt

Zhvillimi i inteligjencës artificiale dhe integrimi i saj në fushën e medias ka sjellë ndryshime të dukshme në mënyrën se si gazetarët punojnë dhe redaktojnë tekstet. Përdorimi i ChatGPT nga gazetarët për korrigjimin dhe redaktimin e teksteve është bërë një praktikë në rritje, duke sjellë përfitime të prekshme në aspektin e efikasitetit, cilësisë gjuhësore dhe kursimit të kohës. Ky punim analizon se si ChatGPT mund të ndihmojë në përmirësimin e strukturës së fjalive, korrigjimin e gabimeve drejtshkrimore, pasurimin leksikor dhe në disa raste, ofrimin e versioneve më të rrjedhshme të një teksti. Megjithatë, përdorimi i këtij mjeti nuk është pa kufizime. Përdorimi i ChatGPT në gazetari mund të deformojë mesazhin origjinal për shkak të mungesës së kuptimit të kontekstit, ndjeshmërisë kulturore dhe stilit personal, duke rrezikuar gjithashtu zbehjen e mendimit kritik dhe përhapjen e informacionit të pasaktë. Gjithashtu, përdorimi i AI-së pa transparencë mund të ngrejë shqetësime etike, veçanërisht në rastet kur publikut nuk i bëhet e ditur se një pjesë e përmbajtjes është ndikuar nga intelijenca artificiale. Ky punim do të bazohet në një monitorim tre-javor të përmbajtjes mediatike, ku do të analizohen raste të përdorimit të ChatGPT në redaktimin e teksteve gazetareske. Qëllimi është të vlerësohet ndikimi i këtij mjeti në cilësinë gjuhësore, ruajtjen e stilit të autorit dhe trajtimin e përmbajtjes me ndjeshmëri shoqërore e politike. Ky punim synon të sjellë një pasqyrë të qartë dhe të balancuar mbi rolin e ChatGPT në redaktimin gazetaresk, duke theksuar nevojën për përdorim të vetëdijshëm, etik dhe gjithmonë nën mbikëqyrjen e gjykitit njerëzor.

Fjalë kyç: ChatGPT, gazetari, redaktim, cilësi gjuhësore, etikë, intelijenca artificiale (IA)

Zëvendësimi dixhital: a e rrezikon intelijenca artificiale fuqinë punëtore?

Ejona Hoxha

Departamenti i Gazetarisë, Universiteti i Tiranës, Tiranë, Shqipëri

Email: ejona.hoxha007@gmail.com

Abstrakt

Vetëm 3 vjet pas publikimit të ChatGPT, rëndësia dhe nevoja e tij në jetën e individëve dhe shoqërisë është rritur. Sot, më shumë se 43% e njerëzve në qytetet e zhvilluara përdorin inteligjencën artificiale në jetën e tyre të përditshme. Edhe pse tashmë një mjet i domosdoshëm për të asistuar në detyrat e përditshme, intelijenca artificiale ka hapur shumë debate, një prej të cilave është zëvendësimi i elementit njerëzor me sisteme të automatizuara. Pasiguria është një element që po ndjek shumë profesionistë në fusha të ndryshme. Studimet kanë treguar se shumë profesione mund të zëvendësohen nga intelijenca artificiale brenda pak vitesh, si dizajnerët grafikë, programues, ekspertë IT, por mund të zëvendësohen edhe profesione të tjera më kreative si specialistë marketingu. Prandaj, qëllimi i këtij punimi është të analizojë opinionin publik mbi inteligjencën artificiale dhe pasiguritë e këtij zhvillimi kolosal teknologjik në jetën e punonjësve, të cilët kategorizohen si në rrezik. Në këtë kuadër shtrohet edhe pyetja kërkimore: Si po ndikon përhapja dhe integrimi i inteligjencës artificiale në tregun shqiptar të punës në zëvendësimin e profesionistëve në fusha të ndryshme si dhe në perceptimin e pasigurisë nga punonjësit? Ky studim arrin në përfundimin se profesionistët e rinj, veçanërisht ata të punësuar kryesisht në fushën e teknologjisë së informacionit, ndihen të rrezikuar dhe e shohin intelijençën artificiale si një kërcënim për ekzistencën e tyre profesionale.

Fjalë kyç: intelijenca artificiale (IA), automatizimi i profesioneve, pasiguri në tregun e punës, profesione të rrezikuara, adaptimi teknologjik.

ChatGPT: Psikologu i ri virtual në epokën e inteligjencës artificiale

Gurjola Tare

Departamenti i Gazetarisë, Universiteti i Tiranës, Tiranë, Shqipëri

Email: taregurjola@gmail.com

Abstrakt

Në jetën e zhurmshme, të rrëmujshme dhe të shpejtë që gjithsecili prej nesh po përjeton, mundësitë për të zhvilluar çrregullime të shëndetit mendor janë gjithnjë e më të mëdha. Po ashtu rritet nevoja për të folur me dikë që dëgjon, kupton dhe këshillon pa paragjykim mendimet apo veprimet e tua. Sipas të dhënave të publikuara nga Ministria e Shëndetësisë (2023), gjatë vitit 2023, numri i personave të shtruar në psikiatri në Shqipëri u rrit me 50%, ndërkohë që rreth 10,000 individë kërkuan ndihmë psikologjike. Këto shifra mund të jenë edhe më të larta, sepse tema të tilla janë ende tabu dhe aksesit për në profesionistët e shëndetit mendor është i kufizuar. Në këtë kontekst, Inteligjenca Artificiale (IA), përmes aplikacioneve si ChatGPT, mund të shërbejë si një formë e re për të ofruar mbështetje emocionale, veçanërisht në vendet ku aksesit ndaj ekspertëve të shëndetit mendor është i kufizuar. Ky studim synon të analizojë mundësitë që ofron AI në evidentimin dhe menaxhimin e hershëm të çrregullimeve psikologjike. Përmes analizës cilësore të përgjigjeve që ChatGPT jep në situata të sajara, krahasimit të tyre me ato të profesionistëve dhe nëpërmjet një pyetësori online mbi përvojat dhe perceptimet e përdoruesve, ky studim pritet të hedhë dritë mbi rëndësinë, efektivitetin dhe kufizimet që ka përdorimi i AI në fushën e shëndetit mendor.

Fjalë kyç: shëndeti mendor, psikolog virtual, inteligjenca artificiale, evidentimi i çrregullimeve psikologjike, ndihmë emocionale, ChatGPT.

Arsimi në epokën e AI dhe ChatGPT: Funksioni i tij, përfitimet praktike, sfidat dhe ndikimi afatgjatë që mund të ketë në sistemin arsimor

Klea Kapllani

Departamenti i Gazetarisë, Universiteti i Tiranës, Tiranë, Shqipëri

Email: kleaKapllani12@icloud.com

Abstrakt

Transformimi teknologjik që ka pësuar shoqëria jonë në epokën e inteligjencës artificiale (AI) ka ndikuar jo pak në mënyrën se si po zhvillohet procesi arsimor. ChatGPT, një sistem AI, zhvilluar nga Open AI, është një nga risitë më të dallueshme i cili ka gjetur vend gjithnjë e më shumë në klasat virtuale dhe fizike të këtij procesi. Ky punim synon të shqyrtojë rolin e ChatGPT si një mjet ndihmës në mësimdhënie dhe të nxënë duke analizuar funksionalitetet e tij, përfitimet praktike, sfidat dhe ndikimin afatgjatë që mund të ketë në sistemin arsimor. Ndër përfitime kryesore do të cilësonim qasjen e shpejtë në informacion, shpjegimin e koncepteve në mënyrë të thjeshtuar dhe ndihmën e personalizuar që ChatGPT ofron. ChatGPT mund të përdoret si një mësues virtual i cili ndihmon në detyrat e shtëpisë dhe të harton ese apo projekte. Në anën tjetër mësuesit mund të jenë përfitues të ChatGPT-së nëpërmjet krijimit të materialeve didaktike apo diversifikimit të metodologjive të mësimdhënies. Megjithatë, ekzistojnë pafund sfida dhe rreziqe serioze që kërkojnë një vëmendje të veçantë, të tilla si: përdorimi i AI për të shmangur përpjekjen personale, rënia e zhvillimit kritik dhe krijues, mungesa e vlerësimit të saktësisë dhe besueshmërisë së informacionit. Mbi të gjitha lindin probleme me natyrë etike dhe ligjore lidhur me të dhënat personale apo mënyrën se si teknologjia duhet të integrohet në mënyrë të qëndrueshme në sistemin arsimor. Në përfundim punimi vlerëson se, nëse ChatGPT përdoret në mënyrë të ndërgjegjshme, ai ka potencialin të shërbejë si një katalizator për përmirësimin e cilësisë së arsimit.

Fjalë kyç: Inteligjenca Artificiale, ChatGPT, arsim, etikë, transformimi i sistemit arsimor.

Roli i inteligjencës artificiale (AI) në transformimin e arsimit dhe medias sot: IA në shërbim apo në dëm të informimit dhe dijes?

Marjela Koka

Departamenti i Gazetarisë, Universiteti i Tiranës

Email: marjelakoka11@gmail.com

Abstrakt

Inteligjenca artificiale po riformëson ndjeshëm mënyrën se si krijohet dhe shpërndahet informacioni në shoqërinë e sotme. Platforma si ChatGPT, të pranishme gjithnjë e më shumë në jetën akademike dhe profesionale, ofrojnë akses të shpejtë dhe lehtësi në marrjen e dijes, por njëkohësisht sfidojnë mendimin kritik dhe kreativ. Mjete të tilla po ndryshojnë mënyrën si studentët mësojnë dhe si mësuesit strukturojnë procesin edukativ, duke ndikuar drejtpërdrejt në cilësinë e të mësuarit. Ndërkohë, edhe media po përjeton një transformim përmes përdorimit të algoritmeve për përzgjedhjen dhe krijimin e lajmeve. Kjo ka zhvendosur fokusin nga gazetaria analitike dhe e verifikuar drejt përmbajtjeve të shpejta virale dhe të ndikuara nga interesat e klikimeve. Raste si fotot e rreme të arrestimit të Donald Trump apo titujt e krijuar automatikisht në portale shqiptare tregojnë se manipulimi i informacionit me ndihmën e AI është kthyer në një trend të kohës. Kjo rrit rrezikun për dezinformim dhe cenon rolin e medias si burim objektiv dhe kritik. Ky punim ka për qëllim të analizojë ndikimin e AI në dy shtylla kryesore: arsimin dhe median. Përmes analizës së rasteve konkrete në arsimin universitar dhe mediat online. Do të shqyrtohet sesi teknologjia po e zhvendos individin nga një mendues aktiv në një konsumues pasiv të informacionit. Në përfundim kërkohet një ndërhyrje përmes edukimit mediatik dhe digjital, reformave në mënyrën e prodhimit të lajmeve dhe rishikimit të qasjes ndaj mësimdhënies, në mënyrë që teknologjia të vihet në shërbim të së vërtetës dhe dijes, e jo të bëhet burim manipulimi apo zbehjeje mendimi.

Fjalë kyç: inteligjenca artificiale (IA), gazetari digjital, manipulim informacioni, edukim, mendim kritik, algoritme, dezinformim.

Solving the Puzzle of Speech Sounds in English Language: AI Prompts for Improvement in Pronunciation

Natka Jankova Alagozovska

Faculty of Philology, Goce Delcev University, Stip

Email: natka.alagozovska@ugd.edu.mk

Abstract

Phonemes and allophones are speech units that help to solve the puzzle of speech sounds in English language. Each system is language specific. Hence, there is a big difference between Macedonian and English language. Very often differences are not accessible to the sense of hearing. By using modern phonetic instruments, sounds are transformed into visible records which make differences more noticeable. Additionally, AI can be also helpful in defining and distinguishing allophones and phonemes. This study will define phonemes and allophones while also providing phoneme-based and allophone-based AI prompts for pronunciation improvement. Variations in sounds occur across connected speech for various reasons, such as background noise, the speaker's fatigue, distraction, or reluctance to repeat. Furthermore, the speaker's linguistic background can influence these variations. Studying and improving both distinctive and non-distinctive features can help in understanding these changes, which often lead to miscommunication.

Keywords: Phonemes, Allophones, AI, Pronunciation, English language, Speech.

Pse edukimi mediatik s'ka të bëjë me edukimin në marrëdhëniet publike?¹

Hasan Saliu

Kolegji AAB, Kosovë

Email: hasan.saliu@aab-edu.net

Abstrakt

Ky punim trajton hendekun ndarës midis njohurive mbi median dhe njohurive mbi marrëdhëniet me publikun (PR), duke theksuar ndikimin e thellë që PR ka në përmbajtjen mediatike. Të ndërthurura historikisht, gazetaria dhe marrëdhëniet publike kanë një të kaluar konfliktuoze dhe bashkëvepruese. Përmes analizës kritike, punimi zbulon se, pavarësisht ndikimit të PR në përmbajtjen mediatike, tekstet e edukimit mediatik megjithatë kanë lënë pas dore përfshirjen e specifikave të marrëdhënieve publike. Kjo është e dukshme edhe në dy tekstet kryesore të edukimit mediatik të dekadave të fundit - Potter (2021) dhe Baran (2023). Mungesa e teksteve të edukimit në marrëdhëniet publike (PR Literacy) është e dukshme. Përveç një artikulli nga Holladay dhe Combs (2013) që prezantoi konceptin “edukim në marrëdhëniet publike”, nuk ka trajtime të tjera. Punimi thekson se PR dhe gazetaria ndryshojnë për nga natyra dhe qëllim dhe kështu edukimi mediatik nuk mund ta përfshijë plotësisht edukimin në PR. Prandaj rekomandohet thellimi i studimeve në edukimin e marrëdhënieve publike (PR Literacy), veçanërisht në epokën aktuale të pas së vërtetës, censurës së turmave online dhe rolit në rritje të inteligjencës artificiale si një informues dhe aktor komunikues në PR.

Fjalë kyç: edukim mediatik, marrëdhënie publike, edukim në marrëdhëniet publike (PR Literacy), gazetari, post-e vërteta, inteligjencë artificiale.

¹ Ky prezantim është pjesë nga studimi i cili pritet të botohet gjatë majit 2025 në revistën *Communication Research and Practice*, <https://doi.org/10.1080/22041451.2025.2494366>

Katalogimi në botim – (CIP)

Biblioteka Kombëtare e Kosovës “Pjetër Bogdani”

004

Book of Abstracts : International Conference : artificial Intelligence (AI) in the Age of Transformation : Opportunities and Challenges / organized by AAB College. - Prishtinë : Kolegji AAB, 2025. - 120 f. : ilustr. ; 25 cm.

ISBN 978-9951-832-30-4

ISBN 978-9951-832-30-4

9 789951 832304